

Marjo Tulla

KÄYTÄNNÖLLISIN
VEROTILITAPAHTUMIEN
KIRJAAMISTAPA
TILITOIMISTOISSA JA VEROTILIN
ONGELMISTA SELVIITYMINEN

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma

Toukokuu 2011

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>16.5.2011</p>	
<p>Tekijä(t)</p> <p>Marjo Tulla</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen</p> <p>Liiketalouden koulutusohjelma</p>	
<p>Nimeke</p> <p>Käytännöllisin verotilipahtumien kirjaamistapa tiloimistoissa ja verotilin ongelmista selviytyminen</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää tiloimistolle käytännöllisin tapa kirjata arvonlisävero ja työnantajasuoritukset verotilaikaan ja kartoittaa tiloimistojen tilanne verotiliin liittyvistä ongelmista. Tutkimusongelmina ovat, mikä olisi tiloimistolle käytännöllisin tapa kirjata oma-aloitteisia veroja sekä mistä verotiliin liittyvistä ongelmista tiloimistot ovat jo selvinneet ja minkä avulla ongelmista on selvitty. Opinnäytetyön toimeksiantaja on kangasniemeläinen tiloimisto Tietomyllly Oy.</p> <p>Tutkimuksessa käytettiin pääasiassa kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, mutta mukana oli myös joitakin tarkentavia kvalitatiivisia kysymyksiä. Kysely toteutettiin maaliskuussa 2011 Webropol-kyselyohjelmalla ja kohderyhmänä oli 87 Itä-Suomen läänin tiloimistoa. Kysely lähetettiin tiloimistoille sähköpostiviestillä, jossa oli saatekirje sekä linkki kyselyyn. Kyselyyn vastasi 27 tiloimistoa.</p> <p>Tutkimustuloksista selvisi, että käytännöllisin verotilipahtumien kirjaamistapa olisi käyttää sekä samaa kirjaamistapaa kuin ennen verotiliä että Taloushallintoliiton suosittamaa Verotilipahtumat-tiliä. Näistä tavoista tiloimiston työntekijä voi valita asiakkaalleen sopivamman kirjaamistavan. Molempia kirjaamistapoja kannattaa käyttää etenkin, jos kyseessä on yli 100 asiakkaan tiloimisto. Kehittämisehdotus Tietomylllylle olisi, että se voisi ottaa käyttöönsä vanhan oma-aloitteisten verojen kirjaamistavan lisäksi Verotilipahtumat-tilin.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi myös, että tiloimistot eivät ole reilun vuoden aikana vielä täysin selvinneet mistään verotilin aiheuttamasta ongelmasta. Vähiten ongelmia tällä hetkellä aiheuttaa Katso-tunnisteiden hakeminen ja perustaminen, Katso-tunnisteiden käyttö sekä oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen ja kirjaaminen. Ongelmista on auttanut selviytymään etenkin Verohallinnon ohjeistus.</p>		
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>Verotili, Tiloimistot, Arvonlisävero, Työnantajamaksut, Kirjaaminen, Verohallinto</p>		
<p>Sivumäärä</p> <p>64 + 16</p>	<p>Kieli</p> <p>Suomi</p>	<p>URN</p> <p>URN:NBN:fi:mamk-opinn2011A6036</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>		
<p>Ohjaavan opettajan nimi</p> <p>Kristiina Kinnunen</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja</p> <p>Tietomyllly Oy</p>	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 16 May 2011	
Author(s) Marjo Tulla		Degree programme and option Business Management	
Name of the bachelor's thesis The most practical way to enter the Tax Account transactions in the accounting firms and solving related problems			
Abstract <p>This bachelor's thesis was done for an accounting firm called Tietomylly and its aim was to find out the most practical way to enter value added tax and employer's contributions in the books from accounting firms' point of view. The survey also tried to find out which problems relating to the new Tax Account the accounting firms had already solved.</p> <p>This survey mainly used a quantitative method, but also some qualitative questions. The survey was carried out as a Webropol questionnaire in March 2011. The target group of this study consisted of 87 accounting firms from the Province of Eastern Finland, and 27 of them answer the inquiry. The data was collected by a structured quantitative questionnaire and a few open-ended qualitative questions.</p> <p>The results indicated that the most practical way to enter the Tax Account transactions was to use both similar entries than before the introduction of Tax Account and the new Tax Account transaction account. Accountants can choose the better way to enter the taxes for clients. It would be worth using both ways for accounting firms with over 100 clients. The development proposal for Tietomylly was that it would complement its earlier practises by introducing the new Tax Account transaction account added to the way that has used early.</p> <p>The results also showed that the accounting firms had not solved the problems of new Tax Account yet. The accounting firms had the least problems in the application and creation of Katso identifier, the use of Katso identifier and the declaration and entry of taxes. Especially the Tax Administration has helped the accounting firms in problems with Tax Account.</p>			
Subject headings, (keywords) Tax Account, accounting firms, value added tax, employer's contributions, accounting entries, Tax Administration			
Pages 64 + 16	Language Finnish	URN URN:NBN:fi:mamk-opinn2011A6036	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Kristiina Kinnunen		Bachelor's thesis assigned by Tietomylly Oy	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	VEROTILI	2
2.1	Mikä verotili on?.....	2
2.2	Verotiliote	3
2.3	Velvoitteet ja hyvitykset	4
2.4	Kausiveroilmoitus	5
2.5	Verotilin korot	7
2.5.1	Viivästyskorko	7
2.5.2	Hyvityskorko.....	8
2.6	Verotilin virheen korjaaminen ja muutoksenhaku.....	8
2.7	Pidennetyt ilmoitus- ja maksujaksot.....	9
2.8	Katso-tunnisteet	10
2.8.1	Katso-tunnisteen perustaminen ja tilaaminen	11
2.8.2	Katso-roolit	13
3	VEROTILIN TUOMAT ONGELMAT TILITOIMISTOILLE.....	15
3.1	Verotilin vaikutukset kirjanpitoon.....	15
3.1.1	Kirjaamistavat ennen verotiliä	16
3.1.2	Verotilitapahtumat-tili.....	18
3.1.3	Kirjaamistapojen arviointi	19
3.2	Verotilin vaikutukset tilitoimistotyöntekijöihin ja heidän asiakkaisiin	20
3.3	Ongelmat verotilin toiminnoissa.....	22
3.4	Verohallinnon ohjeistus	25
3.5	Verotilille asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja kehittämisideat	26
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	27
4.1	Tietomyly Oy.....	27
4.2	Tutkimusmenetelmät	28
4.3	Tutkimusaineisto.....	30
5	OMA-ALOITTEISTEN VEROJEN KIRJAAMINEN JA VEROTILIN ONGELMAT	34
5.1	Vastaajien taustatiedot	34
5.2	Oma-aloitteisten verojen kirjaaminen.....	35
5.3	Verotilin aiheuttamat ongelmat	41
5.4	Avoimet kysymykset	44

6	JOHTOPÄÄTÖKSET	47
6.1	Käytännöllisin kirjaamistapa	48
6.2	Verotilin ongelmista selviytyminen.....	51
6.3	Tutkimuksen luotettavuus.....	52
7	PÄÄTÄNTÖ	54
	LÄHTEET	56

LIITTEET

- 1 Arvonlisäveron kirjaaminen ennen verotiliä
- 2 Verotilitapahtumat-tili
- 3 Saatekirje
- 4 Kysely
- 5 Jakaumataulukot

1 JOHDANTO

Verotilijärjestelmä ja siihen sovellettava verotililaki otettiin käyttöön vuoden 2010 alusta ja se on tätä opinnäytetyötä tehdessä ollut reilun vuoden verran käytössä. Verotilin käyttöönotto ei sujunut täysin ongelmitta ja siihen liittyvien ongelmien kanssa yrittäjät, tilitoimistot sekä Verohallinto ovat painineet koko ensimmäisen vuoden ajan. Verotilin käyttöönoton myötä arvonlisäveron ja työnantajasuoritusten kirjaaminen on hankaloitunut muun muassa siksi, että verotilin ja kirjanpidon saldojen täsmäyttäminen on hankalaa.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää tilitoimistolle käytännöllisin tapa kirjata verotilitapahtumia kirjanpidossa. Tätä asiaa on tutkittu aikaisemmin tehdyissä verotiliä käsittelevissä opinnäytetöissä, mutta erona niihin tässä opinnäytetyössä asiaa selvitetään, kun verotili on jo käytössä. Johtopäätökset käytännöllisemmästä kirjaamisesta perustuvat tutkimukseen osallistuneiden tilitoimistojen kokemuksiin ja mielipiteisiin verotilin käyttöönoton jälkeen. Tutkimuksessa kartoitetaan myös tilitoimistojen tilanne verotiliin liittyvistä ongelmista. Tutkimusongelmina ovat siis, mikä on tilitoimistolle käytännöllisin tapa kirjata oma-aloitteisia veroja sekä mistä verotiliin liittyvistä ongelmista tilitoimistot ovat jo selvinneet ja minkä avulla ongelmista on selvitty. Opinnäytetyön toimeksiantaja on kangasniemeläinen tilitoimisto Tietomylly Oy.

Tutkimuksessa käytetään pääasiassa kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, mutta mukana on myös tarkentavia kvalitatiivisia kysymyksiä. Kvantitatiivisen kyselytutkimuksen pystyy lähettämään laajalle alueelle, jolloin saadaan paremmin kartoitettua tilitoimistoissa käytössä olevat kirjaamistavat sekä niiden vahvuudet ja heikkoudet. Lisäksi saadaan myös kattava kuva siitä, mistä verotilin ongelmista tilitoimistot ovat selvinneet ja miten.

Teoreettinen viitekehys koostuu kahdesta pääluvusta. Ensimmäisessä osassa esitellään verotilijärjestelmä eli mikä on sen tarkoitus, miten se toimii ja mitä kaikkea siihen yleisesti ottaen kuuluu. Luku käsittelee muun muassa kausiveroilmoitusta, hyvitys- ja viivästyskorkoja ja Katso-tunnisteita. Teoriaosuuden toinen pääluku esittelee, kuinka arvonlisävero ja työnantajasuoritukset kirjattiin ennen verotiliä ja minkälainen ehdotus Taloushallintoliitolla on niiden kirjaamiseen verotiliaikaan. Lisäksi luvussa kerrotaan ongelmista, joita verotilin käyttöönotto on aiheuttanut tilitoimistoille.

Teoreettisen viitekehyksen jälkeen on esittely toimeksiantajasta sekä käytetyistä tutkimusmenetelmistä. Tutkimuksen toteutuksesta ja kyselylomakkeen laatimisesta kerrotaan myös hieman. Lopuksi esitetään tutkimustulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset ja toimenpidesuosituksukset.

2 VEROTILI

1.1.2010 käyttöön otettu verotilijärjestelmä on Verohallinnon ylläpitämä ja valvoma reskontra, jonne kootaan tiedot oma-aloitteisia veroja maksavien verovelvollisten ilmoittamista ja maksamista veroista. Verotilin avulla pystytään laskemaan, kuinka paljon veronmaksajalla on veroja maksettavana tai Verohallinnolla palautettavana verovelvolliselle. Tällä hetkellä verotili koskee oma-aloitteisia veroja eli arvonlisäveroa, ennakonpidätystä, sosiaaliturvamaksua, vakuutusmaksuveroa, arpajaisveroa sekä lähdeveroa. Myöhemmin mukaan tulevat Verohallinnon kantamat verot ja perintämenettely. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 631.)

2.1 Mikä verotili on?

Verotili on veronmaksajakohtainen ja siihen sovelletaan verotililakia. Verohallinto kokoaa verotilille verovelvollisen hyväksi luettavat hyvitykset ja maksettavat velvoitteet. Lisäksi se käyttää hyvitykset velvoitteiden suorituksiksi tai palauttaa käyttämättä jääneet hyvitykset verovelvolliselle. Verohallinto myös ilmoittaa verovelvolliselle, jos tältä on jäänyt suorittamatta velvoitteita. Verotilille merkitään verovelvollisen verotukseen sekä verojen ja maksujen maksamiseen ja perimiseen liittyvät olennaiset tiedot, kuten verotilin viitenumero ja verovelvollisen asettama maksuraja palautuksille. (Verotililaki 7.8.2009/604.)

Verotililaki toi tullessaan termejä, joista osa on uusia ja osa on muuttunut aikaisemmasta:

Yleinen eräpäivä

Kalenterikuukauden 12. päivä tai sitä seuraava pankkipäivä.

Arvopäivä

Maksu tai muu hyvitys luetaan verovelvollisen hyväksi arvopäivästä alkaen.

Kohdekausi

Ajanjakso, jolta oma-aloitteinen vero on ilmoitettava ja maksettava.

Hyvitys

Maksettu maksu tai veronpalautus tai muu summa, jonka Verohallinto lukee verovelvollisen hyväksi verotilillä.

Velvoite

Vero, maksu tai muu summa, jonka Verohallinto veloittaa verovelvollisen verotililtä.

Tilitapahtuma

Hyvitys tai veloitus, joka on kirjattu verotilille.

Täsmäytys

Tiliotteen laatimista varten tehtävä saldovalvonta. Täsmäytys tehdään yleisen eräpäivän jälkeen, viimeistään kuukauden 20. päivänä.

Saldo

Verotilin debetin ja kreditin erotus tietyssä päivänä.

Saldohuomautus

Jos verovelvollisen verotilillä on negatiivinen saldo, Verohallinto antaa saldohuomautuksen siitä. (Verohallinto 2010a.)

2.2 Verotiliote

Verotilin tilannetta verovelvollinen pystyy seuraamaan verotiliotteelta, jonka voi saada sähköisesti Verotili.fi-palvelusta tai verovelvollisen niin halutessa myös paperiversiona (Kondelin ym. 2010, 30). Jotta tiedetään, kuinka paljon verovelvollisen on maksettava veroja tai kuinka paljon hänelle palautetaan niitä, verotilijärjestelmä laskee verotilin saldon eli täsmäyttää sen. Saldo lasketaan saatujen valvontatietojen ja maksujen perusteella. Verotili täsmäytetään kerran kuukaudessa viimeistään kuukauden 20. päivänä eli kahdeksan päivää yleisen eräpäivän jälkeen. Tämän jälkeen verovelvolliselle laaditaan verotiliote kuukauden ajalta ja se on nähtävissä yleensä kuukauden 22. päivä. Tiliotetta ei laadita, jos verotilillä ei ole tilitapahtumia. Verotiliotteen säilytysaika Verotili-palvelussa on kolme vuotta. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 640.)

Verotiliotteelle kootaan:

- tilin saldo tiliotejakson lopussa
- käyttämättä jääneet hyvitykset
- suorittamatta jääneet velvoitteet
- huomautus maksamatta jääneestä saldosta
- ilmoitus perittäväksi siirtämisestä (Äärilä & Nyrhinen 2010, 640).

Tiliotteella näkyy myös tilitapahtumat, joita ovat:

- verovelvollisen ilmoittamat ja Verohallinnon maksuunpanemat velvoitteet
- velvoitteiden maksetut määrät ja hyvitykset
- verotililtä poistetut velvoitteet ja hyvitykset (Kondelin ym. 2010, 30).

2.3 Velvoitteet ja hyvitykset

Velvoite on Verohallinnon veloittama vero tai maksu, joka otetaan verovelvollisen verotililtä. Velvoite voi olla esimerkiksi kausiveroilmoituksella maksettaviksi ilmoitetut tai Verohallinnon määräämät verot ja niiden muutokset. Viivästyskorot ovat myös velvoitteita. Velvoite kirjataan velvoitteen eräpäivälle tai jos ilmoitus on annettu myöhässä, niin se kirjataan päivälle, jolloin ilmoitus on annettu. Velvoite siirretään verotililtä perintään, jos velvoite on jätetty suorittamatta. Kirjauspäivä on se päivä, jolloin perintään siirtäminen on tapahtunut. Velvoite tulee maksaa sille määrättyinä eräpäivinä tai jos veron määrää pitää muuttaa oikaisuilmoituksella, velvoitteen eräpäivä on ilmoituksen antamispäivä. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 634.)

Hyvitys on verovelvollisen hyväksi luettava veronpalautus, maksu tai muu summa (Äärilä & Nyrhinen 2010, 635). Verotili toi tullessaan uudistuksen, jossa negatiivisella eli verovelvolliselle palautettavalla arvonlisäverolla voi kuitata työnantajasuoritukset. Esimerkiksi jos 12.3. ilmoitetaan helmikuun työnantajasuoritukset ja tammikuun negatiivinen arvonlisävero, niin negatiivisen arvonlisäveron voi vähentää työnantajasuorituksista ennen maksamista, jolloin maksettavaksi jää niiden erotus. Mahdollista on myös, että verovelvollinen saa kuukaudelta arvonlisäveronpalautusta kuittauksesta huolimatta, jos työnantajasuoritusten määrä on pienempi kuin negatiivinen arvonlisävero. (Lönroth 2009, 42.)

Kun hyvitys kirjataan verotilille, se käytetään saman tien erääntyneen velvoitteen suoritukseksi. Jos velvoitteen eräpäivä on myöhemmin, hyvitys käytetään vasta silloin velvoitteen suoritukseksi. Jos taas on monta eri hyvitystä, joita voi käyttää velvoitteen suorittamiseen, ne käytetään järjestyksessä vanhimmasta uusimpaan arvopäivän mukaan. Maksetut maksut käytetään ennen muita hyvityksiä sellaisessa tapauksessa, jos monella eri hyvityksellä sama arvopäivä. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 635–636.)

Verovelvolliselle palautetaan ne hyvitykset, joita ei ole käytetty velvoitteiden maksamiseen. Niiden pitää olla vähintään 20 euron suuruisia. Verovelvollinen voi myös pyytää, että palautukseen oikeutettua hyvitystä pidetään verotilillä niin kauan, kun seuraavan velvoitteen eräpäivä koittaa ja se voidaan silloin käyttää velvoitteen suoritukseksi. Verotilille voi asettaa myös palautusrajan, jonka yli menevä määrä palautetaan verotililtä verovelvolliselle. Verotilillä säilytettävälle hyvitykselle maksetaan lisäksi myös hyvityskorkoa. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 637.)

Jos verovelvollinen on maksanut verotilille vahingossa, määrä voidaan palauttaa takaisin, jos verovelvollinen myös pyytää sen palauttamista. Verohallinto ei välttämättä muuten tiedä, että se on maksettu vahingossa. Jos Verohallinto kuitenkin palauttaa maksun ilman erillistä pyyntöä, verovelvollista on kuultava ennen sitä. Verovelvollinen voi valittaa Verohallinnon päätöksestä olla palauttamatta maksua. Jos verotuksen uudelleen toimituksen takia syntyy palautettavaa veroa ja sitä ei käytetä uudelleen toimitetun veron tai muiden velvoitteiden suoritukseksi, se voidaan palauttaa verovelvolliselle. Verotilille merkitään, jos hyvitystä ei ole palautettu. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 637.)

2.4 Kausiveroilmoitus

Internetissä toimiva Verotili-palvelu kuuluu verotilijärjestelmään, jonne verotiliasiakas kirjautuu tunnistautuneena. Yksityishenkilöt, elinkeinonharjoittajat, alkutuottajat ja kotitaloustyönantajat tarvitsevat tunnistautumiseen pankkitunnuksia tai sähköistä henkilökorttia eli HST-korttia. Katso-tunnisteella kirjaututaan, jos kyseessä on yritys tai yhteisö. Sähköisen kausiveroilmoituksen voi tehdä Verotili-, Palkka.fi- tai Ilmoitin.fi – palveluissa tai Sähköisen asioinnin palveluntarjoajien kautta. Verotilipalvelussa verovelvollinen näkee verotilinsä saldon ja tilitapahtumat. Sitä kautta voi antaa ilmoitukset verotiliveroista ja – maksuista. Jos annetussa ilmoituksessa on virhe,

jota täytyy muuttaa, asia korjataan antamalla lisäilmoitus. Erona aikaisempaan käytäntöön on, että verotilijärjestelmään kuuluvat verot voidaan ilmoittaa kaikki samalla kertaa yhdellä lomakkeella. (Kondelin ym. 2010, 30.)

Kausiveroilmoituksella ilmoitetaan verotilimenettelyyn kuuluvat oma-aloitteiset verot. Palautukseen oikeuttava arvonlisävero voidaan myös ilmoittaa kausiveroilmoituksella. Kausiveroilmoituksen voi tehdä joko sähköisesti tai paperilla. Sähköinen kausiveroilmoitus annetaan viimeistään sen kuukauden viimeisenä yleisenä eräpäivänä, mitä veroa koskevassa laissa on määrätty. Kuukauden 12. päivä on yleinen eräpäivä sähköisellä ilmoituksella. Paperi-ilmoituksen on oltava perillä kuukauden 7. päivä. Arvonlisäverovelvollisen, jonka kohdekausi on kalenterivuosi, tulee antaa kausiveroilmoitus kohdekautta seuraavan helmikuun 28. päivään mennessä. Jos ilmoituksen määräpäivä on lauantai, sunnuntai tai muu pyhäpäivä, ilmoituksen pitää olla perillä määräpäivää seuraavana arkipäivänä. (Verohallinto 2010b.)

Sähköinen ilmoitus annetaan, kun ollaan ensin tunnistauduttu esimerkiksi Katso-tunnisteilla. Paperi-ilmoituksessa taas pitää olla allekirjoitus. Verohallinto lähettää kehotuksen kausiveroilmoituksen antamisesta, jos verovelvollinen ei ole antanut ilmoitusta tai siinä on ollut puutteita. Kehotukseen on laskettu myös arvioitu veron määrä. (Kondelin ym. 2010, 31.)

Kausiveroilmoituksen myöhästymismaksu

Jos kausiveroilmoitus annetaan myöhässä, Verohallinto määrää siitä myöhästymismaksun. Myöhästymismaksun määrän laskennassa käytetään 20 %:n vuotuista korkokantaa ja se lasketaan jokaiselle myöhässä ilmoitetulle veromäärälle. Maksu lasketaan sen perusteella, kuinka monta päivää ilmoituksen eräpäivää seuraavasta päivästä on ilmoituksen tai oikaisuilmoituksen saapumispäivään. Vähimmäismäärä on 5 euroa ja enimmäismäärä 15 000 euroa, mutta kuitenkin enintään se voi olla myöhässä ilmoitetun veron määrän verran. Vaikka kohdekaudelta ei olisikaan veroja maksettavana tai palautettavana, myöhästymismaksu on 5 euroa, jos ilmoituksen jättää tekemättä. (Kondelin ym. 2010, 33–34.)

Myöhästymismaksu määrätään myös sellaisessa tapauksessa, jos ensimmäinen ilmoitus annetaan ajallaan ja toisella ilmoituksella ilmoitetaan lisää veroa maksettavaksi.

Jos toisella ilmoituksella ilmoittaa palautettavasta verosta, tällöin ei myöhästymismaksua määrätä. Myöhästymismaksua ei määrätä, jos asianomaisella verolaillla määrätään verolle veronkorotus tai jos verovelvollinen ei ole osallinen ilmoituksen antamiseen, esimerkiksi veroviranomainen on antanut väärää tietoa tai veroviranomaisen tietojärjestelmässä on vika. Maksua ei myöskään peritä, jos Verohallinto tekee virheen. Myöhästymismaksu voidaan periä verovelvolliselta osittain, jos syy on sekä Verohallinnon että verovelvollisen. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 633.)

2.5 Verotilin korot

Verotilijärjestelmän käyttöönotto on muuttanut verojen perintämenettelyjä. Erääntyneille velvoitteille lasketaan viivästyskorkoa ja hyvityskorkoa lasketaan taas maksuille, palautuksille ja hyvityksille, joita ei ole käytetty velvoitteiden suorituksiksi. Ennen verotilijärjestelmää vähäisiä summia ei peritty, mutta nyt viivästyskorkoa lasketaan pienellekin summalle, minkä takia veloitus- tai hyvityssaldoa voi olla muutamia kymmeniä senttejä verotilillä. (Koponen S. 2010, 26.)

2.5.1 Viivästyskorko

Velvoitteille, joita verovelvollinen ei ole suorittanut, lasketaan päiväkohtaista viivästyskorkoa. Jos kausiveroilmoituksella ilmoitetut velvoitteet on maksettu veronmaksupäivänä, viivästyskorkoa ei lasketa. Jos taas maksu on maksettu vain osittain, suorittamatta jääneestä velvoitteesta lasketaan viivästyskorkoa. Viivästyskorko lasketaan silloin kohdekauden eräpäivää seuraavasta päivästä siihen päivään, kun velvoite poistetaan verotililtä tai arvopäivään, jolloin hyvitys käytetään velvoitteen suorituksiksi. Viivästyskorko lasketaan myös myöhästymis- ja laiminlyöntimaksuille sekä veronkorotuksille, jotka on määrätty maksuunpanon yhteydessä. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 638.)

Jos arvonlisäveropalautusta on maksettu liian paljon, viivästyskorkoa pitää maksaa liian suurena hyvitetyle määrälle. Viivästyskorkoa maksetaan myös, jos liikamäärällä on suoritettu velvoite tai se on poistettu verotililtä. Tällöin viivästyskorko lasketaan siitä päivästä eteenpäin, kun liikamäärä on käytetty velvoitteen suorittamiseksi tai se on poistettu verotililtä. Hyvityskorko, joka on maksettu liikamäärälle, poistetaan. Viivästyskoron määrä on korkolain 12 §:ssä määrätty viitekorko, johon on lisätty 7 pro-

senttiyksikköä. Poikkeuksellisesti vuonna 2010 viivästyskorko on viitekorko lisättyä 6 prosenttiyksiköllä eli 7 %. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 638–639.)

2.5.2 Hyvityskorko

Niille maksuille, palautuksille ja hyvityksille, joita ei ole käytetty verojen suorituksiksi, maksetaan hyvityskorkoa. Ennen eräpäivää maksetuille maksuille lasketaan myös hyvityskorkoa. (Gedik 2009, 28.) Myös hyvityskorko lasketaan päiväkohtaisesti arvopäivästä siihen asti, kun hyvitys on käytetty veloitteen suoritukseksi tai poistettu verotililtä. Palautettavalle arvonlisäverolle ja arvonlisäveron alarajahuojennukselle taas maksetaan korkoa yleisestä eräpäivästä eteenpäin. Oikaisuilmoituksen, oikaisupäätöksen tai muutoksenhaun takia pienenevälle veloitteelle maksetaan hyvityskorkoa myös. Korko lasketaan tässä tapauksessa liikaa suoritettulle määrälle veloitteen eräpäivää seuraavasta päivästä. Jos arvopäivä, jolloin hyvitys käytetään veloitteen suoritukseksi, on myöhempi, hyvityskorkoa lasketaan tätä päivää seuraavasta päivästä, esimerkiksi jos velvoite ilmoitetaan myöhässä, maksupäivää seuraavasta päivästä aletaan laskea hyvityskorkoa. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 639.)

Jos hyvitys, jolla velvoite on kuitattu, on ollut negatiivista arvonlisäveroa tai alarajahuojennukseen perustuva huojennus, hyvityskorko lasketaan arvonlisäveron kohdekauden yleistä eräpäivää seuraavasta päivästä siihen päivään, kun oikaisu tai muutosverotus toimitetaan tai oikaisuilmoitus annetaan. Jos velvoite, joka on jäänyt verokaudelta vähentämättä, suurentuu esimerkiksi oikaisuilmoituksen johdosta, vähentämättä jääneen veloitteen lisämäärälle lasketaan hyvityskorkoa kohdekauden eräpäivää seuraavasta päivästä siihen päivään asti kunnes hyvitys käytetään. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 639–640.)

2.6 Verotilin virheen korjaaminen ja muutoksenhaku

Oma-aloitteisten verojen ilmoitusten ja maksujen virheiden korjaamisessa sovelletaan aina sen veron lainsäädäntöä, mikä vero on kyseessä. Verotilin, kuten sen kirjauksiin ja menettelyihin liittyvät virheet korjataan, kun virhe on huomattu tai jos verovelvollinen on tehnyt siitä korjauspyynnön. Esimerkiksi asia- ja menettelyvirheet sekä lasku- ja kirjoitusvirheet korjataan riippumatta siitä, kuka ne on aiheuttanut. Verotiliotteella ja verotilillä on nähtävissä virheen korjaus ja sen peruste. Verovelvollisen on oikeus

tulla kuulluksi, jos esimerkiksi häneltä ollaan veloittamassa suuri summa tai virheen tekemisestä on kulunut aikaa. Virhettä ei kuitenkaan välttämättä korjata, jos se on vähäinen. Virhe voidaan korjata verovelvollisen hyväksi viiden vuoden kuluessa ja verovelvollisen vahingoksi kahden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin verotiliotteeseen oikaistava toimenpide tai tieto on merkitty tai olisi pitänyt merkitä. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 641.)

Verohallinnolta voi hakea muutosta verotilimenettelyyn liittyvistä asioista kirjallisella oikaisuvaatimuksella. Muutosta voi hakea valittamalla vasta sitten, kun oikaisuvaatimuksesta on annettu päätös. Lisäksi muutosta voi hakea ainoastaan sellaisiin asioihin, joissa selvitetään tosiasioita. Tämä tarkoittaa siis sitä, että muutosta ei voi hakea lain tulkintoihin tai soveltamiseen. Päätöksiin, jotka koskevat esimerkiksi hyvityksen palauttamatta jättämistä tai takaisinperintää, voidaan hakea muutosta. Oikaisupäätökseen vaadittavan muutoksen määräaika on sama kuin verotiliin liittyvän virheen korjauksessa eli viisi vuotta. Tärkeää on muistaa, että vaikka muutoksenhaku olisikin käynnissä, verovelvollisen täytyy maksaa verotilillä oleva velvoite. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 642.)

2.7 Pidennetyt ilmoitus- ja maksujaksot

Kuukausi on yleisin ilmoittamista ja maksamista koskeva kohdekuusi verotilimenettelyssä. Verojen ilmoitus- ja maksujakso voi kuitenkin olla pidempi kuin yksi kuukausi, jolloin verot ilmoitetaan ja maksetaan neljännesvuosittain tai arvonlisäverotuksessa tietyin ehdoin vuoden välein. Pidennettyyn ilmoitus- ja maksujaksoon voivat kuulua arvonlisävero, ennakonpidätys, työnantajan sosiaaliturvamaksu ja rajoitetusti lähdeverolain mukaan perittävä lähdevero verovelvolliselta sekä avainhenkilölain mukainen palkkatulon lähdevero. Ennakonperinnässä kalenterivuoden liikevaihto tai sitä vastaava tuotto sekä verovelvollisen asema arvonlisäverovelvollisena vaikuttavat siihen, kuinka pitkä ilmoitus- ja maksujakso verovelvollisella voi olla. (Kondelin 2010, 31.)

TAULUKKO 1. Pidennetyt ilmoitus- ja maksujaksot

Arvonlisäverovelvollinen tai säännöllisesti palkkaa maksava työnantaja	Satunnaisesti palkkaa maksava työnantaja	Arvonlisäverovelvollinen
Liikevaihto enintään 50 000 euroa	Liikevaihto enintään 50 000 euroa	Liikevaihto enintään 25 000 euroa
Neljännesvuosittain	Neljännesvuosittain	Kerran vuodessa

Taulukosta 1 nähdään, että niillä arvonlisäverovelvollisilla tai säännöllisesti palkkaa maksavilla työnantajilla, joiden kalenterivuoden liikevaihto on enintään 50 000 euroa ja joilla ei ole verotuksessa puutteita koskien ilmoituksia tai maksuja, on oikeus pidennettyihin ilmoitus- ja maksujaksoihin vuoden 2010 alusta lähtien. He voivat tällöin maksaa arvonlisäverot, ennakonpidätykset, sosiaaliturvamaksut ja lähdeverot neljännesvuosittain. Tämä koskee myös satunnaisesti palkkaa maksavien työnantajien työnantajasuoritusten ilmoittamista ja maksamista, jos heidän liikevaihtonsa on enintään 50 000 euroa ja heillä on pidennetty menettely arvonlisäveron kannalta. Kausiveroilmoitus annetaan siis kolmen kuukauden ajalta ja verot on maksettava kohdekauden päättymistä seuraavan kuukauden 12. päivänä. Paperi-ilmoituksen tulee olla Verohallinnolla 7. päivä. Jos liikevaihto on enintään 25 000 euroa, arvonlisäveron ilmoitus- ja maksujakso on kalenterivuosi. Tällöin arvonlisävero on ilmoitettava ja maksettava seuraavan vuoden helmikuun 28. päivänä. (Verohallinto 2009a.)

Vaikka verovelvollisella olisi oikeus pidempään jaksoon, hän voi kuitenkin valita lyhyemmän ilmoitus- ja maksujakson niin halutessaan. Valinta on sidottu kolmeksi vuodeksi. Jos verovelvollinen on laiminlyönyt tai hänen oletetaan laiminlyövänsä esimerkiksi veronmaksun tai kirjanpitovelvollisuuden, verovirasto voi määrätä, että verovelvollisen ilmoitusjakso myös ennakonperinnässä on kuukausi siitä huolimatta, että verovelvollisella on oikeus pidennettyyn jaksoon. (Kondelin 2010, 32.)

2.8 Katso-tunnisteet

Katso-tunniste on Verohallinnon tarjoama maksuton sähköinen tunniste yrityksille. Sen avulla yrittäjät voivat asioida muun muassa Verohallinnon, Kelan ja Tullin sähköisissä palveluissa. Henkilö, jolla on yrityksessä nimenkirjoitusoikeus eli oikeus allekirjoittaa asiakirjoja yrityksen, yhdistyksen tai säätiön nimissä, voi tunnisteiden avulla valtuuttaa tilitoimiston lähettämään sähköisiä asiakirjoja viranomaisille yrityksen puolesta. (Homeros Oy.) Katso-tunniste korvaa paperilomakkeen allekirjoittamisen eli

tilitoimisto voi valtuutuksella lähettää esimerkiksi kausiveroilmoituksen verottajalle ilman yrittäjän allekirjoitusta. Katso-tunnistetta voi käyttää yritysten lisäksi yhdistykset, säätiöt ja julkishallinnon organisaatiot. (Verohallinto 2010f.)

Oletusarvoisesti valtuutus on voimassa toistaiseksi, mutta valtuutuksen myöntäjä voi kuitenkin myös vapaasti päättää valtuutuksen voimassaoloajan. Valtuutus myönnetään joko organisaatiolle, Katso-tunnisteelle tai Katso-alitunnisteelle. Jos valtuutus myönnetään organisaatiolle, se voi päättää itse, kuka organisaation työntekijöistä tai jäsenistä käyttää valtuutusta. Valtuutus, joka on myönnetty Katso-tunnisteelle tai Katso-alitunnisteelle, on vain tietyn henkilön käytössä. (Verohallinto 2010c.)

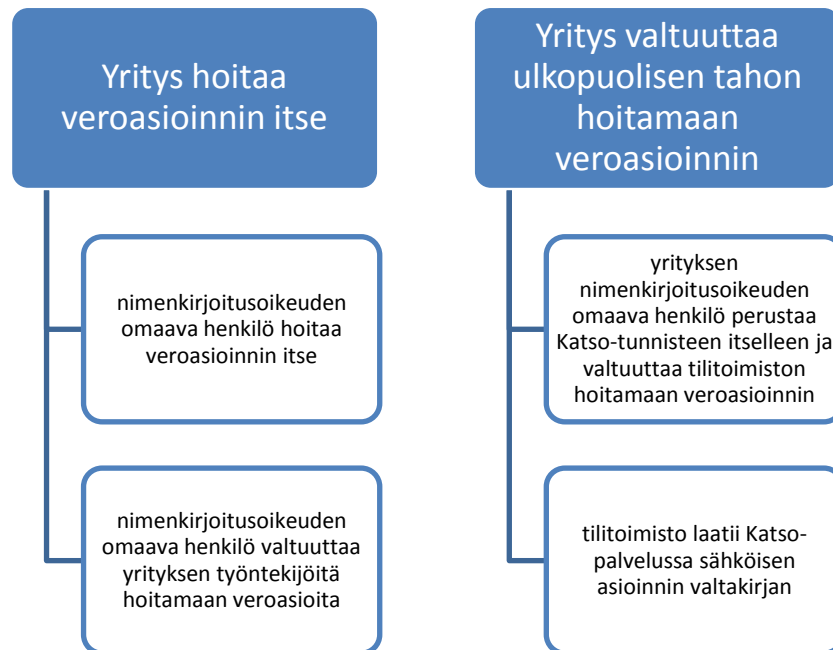
2.8.1 Katso-tunnisteen perustaminen ja tilaaminen

Katso-tunnisteen voi saada, jos yritys on merkitty kaupparekisteriin ja kaupparekisterissä on merkintä, että yrittäjällä nimenkirjoitusoikeus tai yhdistyksestä puhuttaessa tämän nimenkirjoitusoikeudesta mainitaan yhdistysrekisterissä. Elinkeino- ja maataloudenharjoittajilla ei tarvitse olla kaupparekisterimerkintää. Jos nimenkirjoitusoikeus on useammalla kuin yhdellä henkilöllä, heille kaikille voidaan antaa Katso-pääkäyttäjäyys. (Verohallinto 2009b.)

Jos Katso-tunnisteen hakijalla on henkilökohtainen verkkopankkitunnus tai sirullinen henkilökortti eli HST, hän voi perustaa Katso-tunnisteen Katso-palvelussa. Hakija todistaa henkilöllisyytensä edellä mainittujen tunnisteiden avulla. Palvelussa tarkistetaan myös, että hakijalla on oikeus toimia yrityksen puolesta. Jos hakijalla ei ole verkkopankkitunnuksia tai HST-korttia, hän voi perustaa Katso-tunnisteen, mutta henkilöllisyys pitää käydä todistamassa henkilötodistuksella Verohallinnon toimipisteessä. Samalla tarkistetaan tässäkin tapauksessa se, että hakijalla on oikeus toimia yrityksen puolesta. Kun Katso-tunniste on valmiina käyttöön, siitä tulee hakijalle ilmoitus sähköpostiin molemmissa tapauksissa. (Verohallinto 2009b.)

Jotta sähköisiä palveluita voi käyttää, käyttäjän tulee tunnistautua sähköisesti. Tunnistautumisella tiedetään, kuka käyttäjä on ja minkälaisia asioita hänellä on oikeus hoitaa. Henkilöasiakkaan tunnistautuminen tapahtuu tämän henkilökohtaisilla pankkitunnisteilla eli niillä asiakas todistaa henkilöllisyytensä. Yrityksellä taas on oltava tietty henkilö, joka edustaa yritystä. Yrityksen edustaja on joko yrityksen nimenkirjoitusoi-

keuden omaava henkilö (yleensä toimitusjohtaja tai hallituksen jäsen) tai tämän valtuuttama henkilö, esimerkiksi kirjanpitäjä. (Verohallinto 2010f.)

KUVA 1. Vaihtoehdot yrityksen veroasioiden hoidolle

Yrityksellä ei ole yhtä ainoaa tapaa hoitaa veroasioita sähköisesti, vaan se voi valita jonkun seuraavista menettelytavoista, jotka ovat esiteltynä kuvassa 1. Yritys voi hoitaa veroasiat itse, jolloin nimenkirjoitusosoikeuden omaava henkilö hoitaa veroasiat tai hän valtuuttaa jonkun yrityksen työntekijän tähän tehtävään. Toinen vaihtoehto on, että ulkopuolinen taho, joka yleensä on tilitoimisto, hoitaa yrityksen asioita. Tällöin yrityksen nimenkirjoitusosoikeuden omaavan henkilön pitää perustaa itselleen Katso-tunniste ja sen avulla valtuuttaa tilitoimisto hoitamaan yrityksen asioita. (Verohallinto 2010f.)

Tilitoimisto voi myös tehdä sähköisen asioinnin valtakirjan Katso-palvelussa yrityksen niin pyytäessä, mutta siinä tapauksessa on huomioitava, että yritys ei saa käyttöönsä Katso-tunnistetta eli se ei pääse hoitamaan yrityksen asioita sähköisesti. Sähköisen asioinnin valtakirjamenettelyssä tilitoimiston pitää ilmoittaa Katso-palvelussa kaikki tarpeelliset tiedot, joita valtuuttamisessa tarvitaan, minkä jälkeen yrityksen nimenkirjoitusosoikeuden omaava henkilö hyväksyy valtakirjan. (Verohallinto 2010f.)

Jos päämiehellä eli valtuuttajaorganisaatiolla ei ole Katso-tunnistetta, hän voi hankkia asianhoitajalleen, joka on esimerkiksi tilitoimisto, sähköisen asioinnin valtakirjan, jolla hän valtuuttaa asianhoitajansa hoitamaan yrityksen asioita. Jos taas päämiehellä on Katso-tunniste, sähköisen asioinnin valtakirja -menettelyä ei voi käyttää. Menettely ei myöskään korvaa normaalia Katso-valtuutusta. Asianhoitajan ja päämiehen välillä pitää olla toimeksiantosopimus, jotta valtakirjan voi laatia. Valtakirjassa kerrotaan roolit ja voimassaoloaika. Määritellyn roolin perusteella asianhoitaja pystyy asioimaan päämiehensä puolesta. Valtuutus tulee voimaan, kun päämiehen edustaja hyväksyy valtakirjan. (Verohallinto 2009c.)

2.8.2 Katso-roolit

Valtuuttaminen on roolien myöntämistä muille Katso-tunnisteille tai yrityksille. Roolien tarkoitus on rajata valtuutetun mahdollisuuksia asioida yrityksen nimissä. Esimerkiksi Verotili-roolilla pystyy antamaan kausiveroilmoituksen ja asioimaan Verotilipalvelussa, mutta esimerkiksi tuloveroilmoittamista sillä ei pysty tekemään. (Katso-ohje uudelle käyttäjälle.) Valtuutuksen ja valtakirjan toimintatapa on erilainen, vaikka niillä voi antaa samoja asiointioikeuksia eli rooleja. Valtuutuksessa kaksi tasaveroista toimijaa tekee yhteistyötä, kun taas valtakirjassa asianhoitaja tekee melkein kaiken päämiehensä puolesta. (Heiliö & Järvinen 2009, 45.)

Katso-roolit on jaettu erilaisiin ryhmiin sen mukaan, kuka niitä käyttää ja mihin tarkoitukseen. Katso-järjestelmärooleja käyttävät yritykset ja ne ovat jaettu kolmeen eri rooliin eli yrityksen pääkäyttäjä, yrityksen rinnakkaispääkäyttäjä ja yrityksen työntekijä. (Verohallinto 2010e.)

TAULUKKO 2. Verohallinnon roolit

ROOLI	TEHTÄVÄ
Arvonlisävero	Arvonlisäveron kausiveroilmoittaminen
Kausiveroilmoittaja	Kaikki kausiveroilmoituksella ilmoitettavat verot
Palkka.fi	Palkka.fi -palvelussa toimiminen
Tilinhoitajayhteisö	Tiettyjen oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen
Tuloveroilmoittaja	Tuloveroilmoitukset
Työnantajasuoritukset	Työnantajasuoritusten ilmoittaminen kausiveroilmoituksella
Verotili	Verotili-palvelussa asioiminen
Vuosi-ilmoittaminen	Vuosi-ilmoitukset ja verokorttien suorasiirto
VERO - Kaikki	Kaikki Verohallinnon roolit (rooliryhmä)

Tilitoimistot käyttävät Verohallinnon rooleja ja niistä käytetyimpiä rooleja ovat arvonlisävero, kausiveroilmoittaja, Palkka.fi, tilinhoitajayhteisö, tuloveroilmoittaja, työnantajasuoritukset, Verotili ja vuosi-ilmoittaminen (taulukko 2). Arvonlisävero-roolilla ilmoitetaan kuukausittaiset tai neljännesvuosittaiset arvonlisäverot kausiveroilmoituksella Verohallinnolle. Ilmoittaminen vaatii OTP-tunnistautumista eli kertakäyttösalausnoihin perustuvaa tunnistusjärjestelmää. Kausiveroilmoittajalla pystyy ilmoittamaan kaikki ne verot, jotka ilmoitetaan kausiveroilmoituksella. Tämä tarkoittaa, että arvonlisäveron lisäksi tällä roolilla voidaan ilmoittaa myös ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu. Palkka.fi –roolilla voidaan toimia Palkka.fi –palvelussa ja käyttää sen ominaisuuksia. (Verohallinto 2010e.)

Tilinhoitajayhteisö-roolilla pystytään suorituksen maksajan puolesta ilmoittamaan seuraavat oma-aloitteiset verot:

- ennakonpidätys koroista ja osuuksista
- ennakonpidätys osingoista ja osuuspääoman koroista
- lähdevero osingoista
- lähdevero koroista, rojalteista sekä puun myyntituloista
- lähdevero korkotuloista (Verohallinto 2010e).

Tilinhoitajayhteisö-rooli on kuitenkin rajatussa käytössä ja sitä ei voi myöntää Katsoalitunnisteelle. Pääkäyttäjä voi kuitenkin kohdentaa tunnisteita työntekijöille eli jakaa

oikeuksia, kenen asiakkaan asioita he voivat hoitaa. Esimerkiksi tilitoimiston toimitusjohtaja voi antaa työntekijöilleen oikeuden hoitaa asiakkaidensa veroasioita. Tilinhoitajayhteisö vastaa entistä tilitoimistoedustaja-roolia. (Verohallinto 2010e.)

Tuloveroilmoittaja-roolilla voidaan tehdä tuloveroilmoituksia Verohallinnolle ja työnantajasuoritukset-roolilla taas ilmoitetaan työnantajasuoritukset. Työnantajasuoritukset-rooli vaatii OTP-tunnistautumista. Verotili-roolilla voi asioida Verotili-palvelussa ja käyttää sen toimintoja, kuten kausiveroilmoittamista. Sitä ei kuitenkaan voi Katsoalitunnisteelle. Vuosi-ilmoittaminen –rooli oikeuttaa tekemään vuosi-ilmoituksia Verohallinnolle ja verokorttien suorasiirtoja. VERO – Kaikki –rooli voidaan antaa, kun myönnetään uutta valtuutusta organisaatiolle, Katso-tunnisteelle tai Katsoalitunnisteelle. Rooli sisältää kaikki Verohallinnon roolit, joita kyseiselle organisaatiolle tai tunnisteelle voidaan antaa. Kyseessä on tavallaan rooliryhmä. (Verohallinto 2010e.)

3 VEROTILIN TUOMAT ONGELMAT TILITOIMISTOILLE

Eeva-Liisa Hynynen kertoo artikkelissaan (2010), että verotilin tavoitteena oli yksinkertaistaa oma-aloitteisten verojen ilmoittamista ja maksamista, mutta sen käyttöönotto yrityksissä ja tilitoimistoissa tuotti hankaluuksia jo heti vuoden 2010 alussa eikä loppuvuosiin ole mennyt helposti sen kanssa. Hynynen haastattelema turkulaisen tilitoimisto Laskentatieto Oy:n toimitusjohtaja Irja Hirsinummen mielestä taloushallinnon rutiineja helpottavat uudistukset ovat aina tervetulleita, mutta verotiliä ei hänen mielestään ole kunnolla testattu etukäteen. Tästä syystä verotilin kanssa on ollut paljon ongelmia ja epäselvyyksiä. Lisäksi ilmoitusajat lyhentyivät ja aikataulut tiukentui-
vat. (Hynynen 2010, 60.)

3.1 Verotilin vaikutukset kirjanpitoon

Tilitoimistoyrittäjä ja Taloushallintoliiton hallituksen jäsen Riikka Lehtinen kertoo Heidi Gedikin artikkelissa (2009, 27), että verotili ei tuo muutoksia kirjanpitolakiin eli kirjanpito hoidetaan samalla tavalla kuin ennenkin. Arvonlisäveron laskenta-aikataulu on kuitenkin kiristynyt verotilin takia, minkä vuoksi tilitoimistojen kannattaa pitää huolta niistä ehdoista, mitä heillä on asiakkaiden kanssa aineiston toimittamisesta. Tilitoimistojen työtahtia vaikeuttavat asiakkaat, joilla on tapana tuoda aineisto myö-

hässä ja jotka eivät hyödynnä taloushallinnon raportteja kovin paljon. Lehtisen mielestä tilitoimistosopimukset pitäisi siis tarkistaa ja tilitoimiston sekä asiakkaan tulisi molempien noudattaa sopimusehtoja. Kirjanpidon hoitaminen ja siten myös arvonlisäveron ilmoittaminen ja maksaminen ajallaan onnistuu paremmin, kun asiakas toimittaa aineiston tarpeeksi ajoissa. (Gedik 2009, 27.)

Verotilin tultua Taloushallintoliitto neuvoi, että verotilitapahtumien kirjaamista voidaan helpottaa lisäämällä tilikarttaan tili Verotilitapahtumat. Jotkut tilitoimistot ovat ottaneet Verotilitapahtumat-tilin käyttöön, mutta on myös niitä, jotka kirjaavat verovelkoja ja –saamisia kirjanpidossa entiseen tapaan. Teoriassa tämä uusi kirjanpitotili on yksinkertainen ja se voi helpottaa kirjanpidon tekemistä, mutta käytännössä se voi olla hieman monimutkainenkin. Jotkut tilitoimistot ovat epäröineet sen käyttöönottoa, koska eivät tiedä, onko sen käyttö kannattavaa ja helpottaako se verotiliotteen täsmäyttämistä. Sen takia tässä luvussa esitellään kummatkin kirjaamistavat ja mitä mieltä niistä on oltu verotiliaikaan.

3.1.1 Kirjaamistavat ennen verotiliä

Ennen verotilijärjestelmän käyttöönottoa noudatettiin Kirjanpitolautakunnan antamaa yleisohjetta arvonlisäveron kirjaamisesta, jossa suoritettava ja vähennettävä arvonlisävero voitiin kirjata käyttämällä brutto- tai nettokirjausta tai niiden yhdistelmää. Samoin työnantajasuorituksien kirjaamisessa käytetään Ennakkoperintälain määrittämiä tilejä, muun muassa ennakonpidätystiliä ja sotumaksu ja -velkatiliä.

Arvonlisäveron kirjaaminen

Nettokirjauksessa myynnit kirjataan nettomääräisinä pääkirjanpidon tulo- ja ostot menotileille ilman suoritettavaa tai vähennettävää arvonlisäveroa. Arvonlisävero kirjataan samalla arvonlisäverovelaksi tai -saamiseksi. Arvonlisävero käsitellään rahoitustapahtumana. (KHT-yhdistys 2009, 579.)

Bruttokirjauksessa myyntitulot ja ostomenot kirjataan bruttomääräisinä pääkirjanpitoon ilman, että arvonlisäveroa vähennetään. Suoritettava arvonlisävero on tulonsiirto ja se kirjataan arvonlisäverovelaksi. Vähennettävä arvonlisävero taas on menonsiirto ja se kirjataan arvonlisäverosaamiseksi. Siirtokirjaukset voi tehdä kuukausikohtaisesti

tai muulla jaksotuksella. Suoritettavan ja vähennettävän veron tilien bruttosaldot käsitellään niiden omilla pääkirjatileillä. Kuukausittain tilitettävän arvonlisäveron määrä saadaan suoritettavan ja vähennettävän veron nettosummasta. Ne eivät ole itsenäisiä velka- ja saatavaeriä. Tämän takia niitä ei kirjata taseen eri puolille erikseen eli suoritettavaa veroa velaksi ja vähennettävää veroa saamiseksi. (KHT-yhdistys 2009, 579.)

Kun netto- ja bruttokirjausta käytetään samanaikaisesti, esimerkiksi myynnit ja ostot voidaan kirjata nettomääräisenä tapahtumakohtaisesti. Samanaikaisesti näiden tulojen ja menojen alennukset sekä muiden oikaisuerien sisältämä suoritettava ja vähennettävä vero voidaan kirjata bruttomenettelyä käyttäen enintään kuukausittain. (KHT-yhdistys 2009, 579.) Liitteessä 1 on esitelty arvonlisäverokirjaukset myynnin osalta.

Työnantajasuoritusten kirjaaminen

Kirjanpitolain mukaan palkkakirjanpitovelvollisia ovat kaikki liike- tai ammattitoimintaa harjoittavat työnantajat tai muuta ennakonpidätyksen alaista suoritusta maksavat kirjanpitovelvolliset. Ennakkoperintälaissa palkkakirjanpitoon katsotaan kuuluvaksi muun muassa rahapalkka, luontoisedut sekä muut henkilökuntaedut. Työnantajan sotumaksu, joka maksetaan työntekijän palkasta sekä muut suoritukset, joista ei ennakonpidäystä toimiteta, kuten verovapaat päivärahat ja kilometrikorvaukset merkitään myös palkkakirjanpitoon. (Laitinen & Peltomäki 2010.)

Palkkakirjanpitoon kuuluu ennakonpidätysvelkatili sekä sotumaksu ja -velkatilit. Ennakonpidätystilille kirjataan toimitetut ja maksetut ennakonpidätykset. Ennakonpidätystiedot kirjataan jokaisesta palkkalistasta tai muusta maksutositteesta erikseen, kun palkka on maksettu tai kirjattu suorituksen saajan hyväksi. Ennakonpidätystililtä vähennetään vastaava määrä ennakonpidäystä, joka on maksettu Verohallinnolle. Ennakonpidätystili on niin sanotusti puhdas vieraan pääoman tili, jolle kirjataan ainoastaan ennakonpidätykset. Sen avulla pystyy helposti tarkastamaan, onko ennakonpidätykset maksettu oikein. Sotumaksutili ei ole pakollinen liikekirjanpidossa, koska sotumaksua ei suoriteta joka palkanmaksun yhteydessä, vaan koko kuukauden palkkojen yhteisumman perusteella. (Laitinen & Peltomäki 2010.)

3.1.2 Verotilitapahtumat-tili

Ekonomi Leena Rekola-Nieminen (2009, 48) kirjoittaa, että verotili vaikuttaa juoksevaan kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Artikkelissaan hän esittää, että tilikartan lyhytaikaisiin velkoihin tulisi lisätä tili Verotili/Verotilitapahtumat, mikä on myös Taloushallintoliiton suositus. Tämä muutos auttaisi kirjanpitoa siten, että yrityksen kirjauskauden verovelka tai -saaminen pystytään helposti täsmäyttämään verotiliotteen saldoon. Jos yrityksen ilmoittama arvonnisäveropalautus on lähes aina suurempi kuin työnantajasuoritukset, Verotilitapahtumat-tili kannattaa perustaa saamispuolelle. Perintään siirretyille veroille taas suositellaan perustettavaksi Verot perinnässä -tiliä, koska nämä maksamattomat veroerät poistetaan verotililtä. (Rekola-Nieminen 2009, 48.)

Verotilitapahtumien kirjaamisen ongelmana on, että kun kirjanpitäjä päättää esimerkiksi kesäkuun kirjanpidon, hän ei voi täsmäyttää verottajan ilmoittamaa verotilin saldoa 30.6. kesäkuun pääkirjan verovelkoihin. Verotilille kesäkuun työnantajasuoritukset kirjautuvat vasta 12.7. ja arvonnisävero puolestaan 12.8. Verotilitapahtumat-tili ratkaisisi tämän ajoitusongelman. Sen ideana on, että kun kesäkuun kirjanpito tehdään, arvonnisäverovelka sekä työnantajasuoritukset kirjataan entiseen tapaan omille velkatileilleen. Kun kesäkuun työnantajasuoritukset ilmoitetaan kausiveroilmoituksella 12.7., kesäkuun työnantajasuoritusvelat kirjataan pois velkatileiltään ja siirretään Verotilitapahtumat-tilin kredit puolelle. Sama asia tehdään arvonnisäverovelalle 12.8.: kun se ilmoitetaan kausiveroilmoituksella verottajalle, arvonnisäverovelka kirjataan velkatililtään Verotilitapahtumat-tilin kredit puolelle. Heinäkuun 12. päivänä, jolloin työnantajasuoritukset maksetaan verottajalle, ne kirjataan pankista Verotilitapahtumat-tilin debet-puolelle. Sama toistuu myös arvonnisäveron kohdalla 12.8. (Rekola-Nieminen 2009, 48–49.) Verotilitapahtumien kirjaukset ovat esitettynä liitteessä 2.

Atsoft Oy Mäkinen ehdottaa Verotilitapahtumat-tiliä niille yrityksille, jotka eivät niin täsmällisesti ilmoita ja maksa verojaan. Tilin voi perustaa taseeseen velkojen puolelle, jossa myös arvonnisävero-, ennakonpidätys- ja soutuvelat ovat. Verotiliotteella näkyvät viivästysseuraamukset ja hyvitykset voidaan Atsoft Oy Mäkisen mielestä myös kirjata Verotilitapahtumat-tilille. Tilistä voi kirjausten jälkeen tulostaa listauksen, jota voidaan verrata verotiliotteeseen. Maksamisen ja ilmoittamisen väliset erot saataisiin tällä tavalla selville. (Atsoft Oy Mäkinen 2009.)

Verojen viivästysseuraamuksien kirjaamisesta ei ole annettu varsinaisia kirjanpito-ohjeita, mutta hyvän kirjanpitotavan mukaan on pääteltävissä, että viivästyskorot ja veronkorotukset ovat rahoituskuluja ja myöhästymis- ja laiminlyöntimaksut liiketoiminnan muita kuluja. Tärkeää on muistaa, että kaikki tällaiset sanktiot ovat tuloverotuksessa vähennyskelvottomia. (Koponen S. 2010, 27.)

3.1.3 Kirjaamistapojen arviointi

Verotiliotetta ei pystytä käyttämään apuna juoksevan kirjanpidon täsmäyttämässä, sillä se laaditaan kausiveroilmoituksen antamisen ja kirjanpidon kuukausiajojen jälkeen. Esimerkiksi tammikuun arvonlisäverovelka kirjautuu verotiliotteelle vasta maaliskuussa, vaikka kirjanpidossa se kirjautuu tammikuun velka- tai saamistilille. Saldojen kirjaus tapahtuu siis eri aikaan, joten tarkistusta on silloin vaikea tehdä. Tilitoimistoyrittäjä ja Taloushallintoliiton jäsen Sirpa Koponen ehdottaakin, että kirjanpidon verovelkatilien saldoja ei siirrettäisi yhtenäisille tileille, koska se voi muuten vaikeuttaa kirjanpidon laatimista. Jos yrityksellä on viivästysseuraamuksia, niiden summat on helppo saada verotiliotteelta kirjanpitoa varten. (Gedik 2009, 29.)

Vuonna 2009 Outi Juolio Turun ammattikorkeakoulusta teki opinnäytetyönsä aiheesta ”verotilin tuomat muutokset tilitoimiston käytäntöihin”. Juolio teki opinnäytetyön toimeksiantajalleen Tilitoimisto T:lle ja selvitti työssään muun muassa sitä, mikä olisi sopiva käytäntö seurata verotilin saldoa ja täsmäyttää se kirjanpidon kanssa. Case-tutkimuksen pohjalta kävi ilmi, että arvonlisäverotilit pitäisi päättää, sillä se helpottaisi oma-aloitteisten verojen yhteissumman laskemista. (Juolio 2009, 48.)

Juolion tutkimuksen mukaan verojen kirjaaminen yhdelle verovelkatilille olisi yksinkertainen tapa niille yrityksille, joiden verotilin saldo on usein positiivinen. Tämä johtopäätös perustuu siihen, että koska verotilin positiiviselle saldolle maksetaan hyvityskorkoa, se voitaisiin kirjata verovelkatilille, jolloin maksettavan summan laskeminen helpottuu. Kirjanpidon verotilien päättäminen ei kuitenkaan olisi välttämätöntä niille yrityksille, jotka maksavat veronsa säännöllisesti, mutta verotilin saldo ei ole positiivinen. (Juolio 2009, 48.) Tässä tutkimustuloksessa pitää huomioida se, että tutkimus tehtiin ennen verotilin käyttöönottoa.

Niille yrityksille, joiden verot ilmoitetaan ja maksetaan ajallaan, Atsoft Oy Mäkinen suosittelee kirjaamistapaa, jota käytettiin ennen verotilin käyttöönottoa: kun ennakonpidätys-, sotu- ja arvonlisäverovelkoja syntyy, ne kirjataan asianomaisille velkatileille. Kun verot ovat maksettu, ne kirjataan velkatileiltä pois. Viivästysseuraamukset ja hyvitykset kirjataan taas veloiksi tai saamisiksi. (Atsoft Oy Mäkinen 2009.)

3.2 Verotilin vaikutukset tilitoimistotyöntekijöihin ja heidän asiakkaisiin

Verotili on koettu hyväksi ideaksi, jos asiakkaalla on asiat kunnossa, mutta se on huono asia silloin, jos asiakkaalla on maksuvaikeuksia tai hän saa veronpalautuksia. Negatiivisen arvonlisäveron käyttö muiden verojen maksuun on kömpelöä ja virheiden korjaaminen on työlästä. Tilitoimistoille kysymykseksi jää, pystytäänkö hintoja nostamaan vai jääkö lisääntynyt työmäärä tilitoimistojen tappioksi. (Tilitoimistot manaavat yrittäjien verotilin jäykkyyttä 2010.)

Tilitoimistotyöntekijöiden kokemuksia verotilistä

Turkulaisessa tilitoimisto Tili-Flikat Oy:ssä verotilin käyttöönotto on myös koettu hankalaksi. Toimitusjohtaja Pirkko Heleniuksen mielestä verotili on tehty liian byrokrattiseksi ja Katso-tunnisteiden hakeminen on ollut työlästä. Verohallinnon antamia ohjeita on paljon ja ne ovat monitahoiset. Neuvojen saaminen verottajalta on vaikeaa puhelimitse, koska siellä on aina ruuhkaa. Verotilin käyttö on Heleniuksen mielestä muuten yksinkertaista, erityisesti sellaisten asiakkaiden kohdalla, jotka hoitavat asian- sa hyvin. (Perkiö 2010.)

Tanja Saviniemi teki syksyllä 2010 opinnäytetyönsä verotilin käyttöönottoon liittyvistä ongelmista. Hänen tutkimuksen mukaan suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista on ollut ongelmia verotilin kanssa. Tutkimuksessa kävi kuitenkin ilmi, että tilitoimistojen ja verotoimiston työntekijöiden mielipiteet verotilistä ja sen ongelmista eivät kovin paljon poikenneet toisistaan. (Saviniemi 2010, 84). Ongelmia ovat aiheuttaneet Katso-tunnisteet ja valtuutukset, eri verolajien kuittaaminen keskenään ja Verohallinnon asiakaspalvelu. Verotilijärjestelmässä on ollut myös käyttökatkoksia ja vastaajilta puuttuu käytännön kokemusta ongelmatilanteista. (Saviniemi 2010, 82.)

Katja Koivusipilän ja Pia Patosalmen vuonna 2010 tehdyssä opinnäytetyössä he muun muassa selvittivät, miten tilitoimistot ovat suhtautuneet verotilin aiheuttamiin muutoksiin, miten ne ovat varautuneet siihen sekä miten muutos on otettu vastaan. Heidän tutkimuksessaan tuli ilmi, että verotiliuudistusta on pidetty sekavana. Verotili ei myöskään vielä kyselyä tehtäessä ole ollut vastaajien mielestä reaaliaikainen, vaikka se oli yksi tavoitteista, jonka Verohallinto asetti verotilille. (Koivusipilä & Patosalmi 2010, 77.) Saviniemen tutkimuksessa selvisi, verotilissä hankalana on pidetty esimerkiksi maksamattomien verojen siirtyminen perintään ja ulosottoon. Verotili ei myöskään ole aina ajan tasalla ja verotiliote on epäselvä. Katso-tunnisteisiin vastaajat eivät myöskään olleet tyytyväisiä, sillä ne olivat heidän mukaansa monimutkaisia. Sähköisen asioinnin valtakirja -menettely on koettu myös hankalaksi. Maksujen kohdistaminen ja negatiivisen arvonnäköalavero palautuminenkin on tuottanut ongelmia. (Saviniemi 2010, 83–84.)

Saviniemen opinnäytetyön kyselyyn vastanneiden mielestä verotilille on kuitenkin tarvetta, vaikka sen kanssa ei ole selvittykään ilman ongelmia ja sen käyttö on ollut monimutkaista. Verotilipalvelun toimintoja on heidän mukaansa riittävästi. Sähköisen kausiveroilmoituksen eräpäivään ollaan tyytyväisempiä kuin paperi-ilmoituksen. Vastaajat olivat tyytyväisiä siihen, että verotilipalvelu on lähes reaaliaikainen ja verovelvollisen tietoja pääsee helposti katsomaan. Verotiliä on helppo käyttää silloin, kun on sellainen asiakas, joka hoitaa veroasiansa hyvin. (Saviniemi 2010, 83.)

Taloushallintoliiton asiantuntija Markku Ojala huomauttaa, että verotilipalvelun ja verotiliotteen säännöllinen tarkistaminen ja seuraaminen on tärkeää. Yritysten, jotka ovat ilmoittaneet ja maksaneet veronsa ajallaan, verotiliotteen saldo näyttää nolaa. Jos yrityksellä on maksuongelmia, siitä ilmoitetaan tiliotteella maksuhuomautuksena. (Ojala 2010, 33.) Aiemmin suuria olivat maksujen laiminlyönnistä johtuvat seuraamukset, mutta nyt verotiliaikaan verojen ilmoittamisen viivästyksistä tulee suuremmat seuraamukset kuin ennen. Ilmoitusten lähettämisen kannattaa siis olla tarkka, vaikka maksua ei pystyisikään maksamaan eräpäivänä. Sama juttu on myös vuosi-ilmoitusten kanssa, sillä niidenkin myöhästyminen tulee sanktioita. (Koponen S. 2010, 24.)

Verotilin vaikutukset tilitoimistojen asiakkaisiin

Vuonna 2010 Teemu Sedig tutki opinnäytetyössään, kuinka verotili on muuttanut Sisä-Suomen yritysverotoimiston alueella sijaitsevien tilitoimistojen ja heidän asiakkaiden toimintaa. Tutkimuksessa selvisi, että verotili on lisännyt sekä tilitoimistojen että heidän asiakkaiden työmäärää. Todennäköistä on, että asiakkaiden kustannuksetkin ovat kasvaneet tämän myötä. Tutkimukseen vastanneet uskovat kuitenkin, että työmäärä verotiliin liittyen vähenee ja kustannukset pienenevät ajan kuluessa, kun verotiliin liittyvistä alkuvaikeuksista on selvitty. Tilitoimistoilla on ollut ongelmia myös valtuutusten päivittämisissä. Lisäksi tilitoimistojen yhteydenotot Verohallintoon ovat lisääntyneet verotilin myötä. Syynä tähän on muun muassa verotoimistojen työntekijöiden eriävät ohjeet ja verovelvollisten tekemät virheet. (Sedig 2010, 50.)

Tilitoimisto Laskentatieto Oy:n toimitusjohtaja Irja Hirsinummi harmittelee sitä, että tilitoimistot joutuivat tekemään verotilin testaustyön asiakkaiden kustannuksella, koska Verohallinto ei kokeillut sen toimivuutta ennen käyttöönottoa. Hirsinummen tilitoimistossa verotili on koettu työlääksi ja jäykäksi eikä se ole toiminut kunnolla. Tilitoimiston asiakkaat ovat lisäksi joutuneet maksamaan Verohallinnon aiheuttamat virheet. Ongelmat verotilin kanssa voivat vaikuttaa myös siihen, luottavatko asiakkaat tilitoimistojen osaamiseen asioiden selvittämisessä. (Hynynen 2010, 60–63.)

3.3 Ongelmat verotilin toiminnoissa

Kun ollaan tekemässä suuria muutoksia organisaatioiden toimintatapoihin, toivottavaa olisi, että uuteen menetelmään siirtyminen sujuisi edes kohtalaisen hyvin. Verotiliin siirtymisessä hankaluuksia kuitenkin aiheutti se, että asiat eivät menneet sujuvasti. Verotiliin siirtyminen edellytti tilitoimistoilta muun muassa Katso-tunnisteiden ja valtuutuksien perustamista ja hakemista. Yksi merkittävä muutos on myös se, että palauttavalla arvonlisäverolla pystyy kuitaamaan työnantajasuorituksia. Nämäkin asiat ovat tuottaneet päänvaivaa tilitoimistojen työntekijöille sen lisäksi, että verotilijärjestelmä ei ole toiminut reaaliaikaisesti ja sen toiminnassa on ollut häiriöitä.

Katso-tunnisteet ja valtuutukset

Eeva-Leena Hynysen (2010, 60) haastattelema Pekka Uotila tilitoimisto Uotila & Laine Oy:stä kertoo, että tilitoimistot selvittelivät asiakkaiden verotileillä tapahtuneita virheitä ja epäselvyyksiä useita satoja tunteja kevään 2010 aikana. Hänen mukaansa ongelmia on aiheuttanut asiakkaiden tunnistautumisen ja tilitoimistojen valtuuttaminen Katso-järjestelmässä. Tämän aiheutti se, että Verohallinto ei ollut vielä joulukuussa 2009 kunnolla ohjeistanut yrittäjiä siitä, miten tilitoimistojen valtuuttaminen tapahtuu. Siksi tilitoimistot joutuivat itse neuvomaan asiakkaitaan valtuutuksen tekemisessä. Tämän lisäksi Verohallinto muutti valtuutusmenettelyä pari viikkoa ennen kuin verotili otettiin käyttöön, mikä luonnollisesti aiheutti sen, että tilitoimistojen laatimat ohjeet asiakkaille eivät enää pitäneet paikkaansa. Tilitoimistojen työtaakka ja epäselvyydet asiakkaiden asioissa vain lisääntyivät. (Hynynen 2010, 60.)

Katso-tunnistautuminen ja tilitoimistojen valtuuttaminen vei enemmän aikaa kuin mitä Verohallinto oli ajatellut. Tilitoimistojen aikataulut tiukentuivat tämän takia, koska niiden asiakkaiden, joiden valtuutukset eivät olleet vielä voimassa, eivät voineet lähettää sähköistä kausiveroilmoitusta. Paperi-ilmoitusten kun pitää olla jo kuukauden 7. päivä verottajalla. (Hynynen 2010, 62.)

Valtuutusten hakeminen on monivaiheinen prosessi. Turkulaisessa tilitoimisto Tili-Flikat Oy:ssä valtuutusten hakeminen etenee siten, että he lähettävät verottajalle ensin asiakkaan valtakirjan ja verottaja lähettää sen sähköpostitse asiakkaalle. Kun asiakas on saanut valtakirjan, hänen täytyy hyväksyä valtuutus kirjautumalla henkilökohtaisilla pankkitunnuksillaan verottajan järjestelmään. Verottaja ilmoittaa tilitoimistolle, kun asiakas on hyväksynyt valtuutuksen. Sen jälkeen tilitoimisto kirjautuu järjestelmään omilla tunnuksillaan ja valtuutus otetaan käyttöön. Valtuutusten hakemista hankaloittaa, jos asiakkaalla ei ole sähköpostia. Tili-Flikoissa valtuutusten hakemista on yritetty helpottaa siten, että tehtävä on annettu yhdelle kirjanpitäjälle. (Perkiö 2010.)

Verotilin reaaliaikaisuus

Pekka Uotila mainitsee, että ongelmia on ollut arvonlisäverojen ja työnantajasuoritus-ten kirjautumisessa Verohallinnon palveluun. Joissakin tapauksissa on käynyt niin, että vaikka ilmoitukset ja maksut olisi tehty ajallaan, ne eivät ole heti kirjautuneet Ve-

rohallinnon tietoihin, vaan aikaa on mennyt useita viikkoja tai joskus jopa melkein kuukauden. Verohallinto perii siitä huolimatta maksun myöhästymisestä viivästyskor-koa ja ilmoituksesta myöhästymismaksun. Uotilan mielestä on epäoikeudenmukaista tehdä näin silloinkin, jos maksu on maksettu ajoissa, mutta ilmoitus tulee päivän myö- hässä. (Hynynen 2010, 62.)

Kirjanpito toimisto Heinoja Oy:n toimitusjohtaja Maarit Heinoja huomauttaa, että kos- ka maksut ja ilmoitukset eivät ole kirjautuneet reaaliaikaisesti verotilille, tämä on ai- heuttanut tilitoimistojen asiakkaille sen, että he ovat saaneet verottajalta pääosin pe- rusteettomia karhulaskuja. Heinoja kertoo kokemuksestaan, että Verohallinnosta on ollut myös vaikeaa tavoittaa henkilöä, joka osaisi neuvoa asioiden selvittelyssä. Vaik- ka tällainen henkilö löytyisi, hän ei ota vastuuta asiasta ja siten Verohallinto ei tule asiassa vastaan. Tilitoimisto joutuu siksi tekemään Verohallinnolle oikaisuvaatimuk- sen ja asiakas taas maksaa oikaisuvaatimuksen teosta tilitoimistolle. Asiakkaalle täl- laiset tilanteet aiheuttavat lisäkustannuksia ja tilitoimistolle lisätöitä. (Hynynen 2010, 62.)

Verotilijärjestelmästä on sanottu, että se on liian pitkälle automatisoitu, jolloin sen tekemisiin ei ole kenenkään helppo puuttua. Eräs yrittäjä teki verottajan kanssa mak- susuunnitelman verovelastaan ja maksoi verot verottajan tilille oikealla veroviitteellä ajallaan. Verotilijärjestelmä käsitti rahojen liittyvän vanhan verovelan kuittaamiseen. Verohallinto vastasi kuitenkin tähän, että verotilijärjestelmä toimii näin, koska se on ohjelmoitu tekemään niin. Asia päättyi ulosottovirastoon, josta laitettiin kirje, että kaikki verot on maksettava kerralla. (Fritelander 2010.)

Työnantajasuoritusten kuittaaminen negatiivisella arvonnisäverolla

Verotilin mukanaan tuoma uudistus, jossa arvonnisäveron palautuksia voidaan käyttää toisen verolajin maksuun, on aiheuttanut myös ongelmia. Yrittäjien verotiliote on voi- nut näyttää, että yrityksellä on maksettavaa veroa, vaikka asia onkin toisin päin eli yrittäjän kuuluisi saada veronpalautusta. (Koponen J. 2010.) Samaa sanovat myös Maarit Heinoja ja Irja Hirsinummi: yrittäjät ovat saaneet arvonnisäveropalautuksia, vaikka niillä olisi pitänyt suorittaa maksettavat työnantajasuoritukset. Tästä syntyvä vajuus yrittäjän verotilillä saa aikaan sen, että verottaja ryhtyy laskemaan vielä kor- koakin. (Hynynen 2010, 62.)

Verohallinnon hankepääällikkö Eija Lönnroth myöntää, että suurimmat ongelmat ovat olleet arvonlisäveron palautuksissa, sillä niiden käsittely ei ole onnistunut. On ollut tapauksia, joissa ne on palautettu nopeammin kuin asiakkaat ovat odottaneet. Toisinaan verotiliote on lähetetty asiakkaalle, vaikka palautusten käsittely on ollut kesken. Muun muassa nämä ovat aiheuttaneet sen, että asiakkaan tiliotteella on näkynyt miinussaldoja, vaikkei pitäisi. (Koponen J. 2010.)

Satakunnan Yrittäjien puheenjohtaja Anne Suominen kritisoi verotiliä ja huomauttaa, että Verohallinto tarkastaa negatiivisen arvonlisäveron manuaalisesti, joten tämän takia yrittäjät saavat palautettavan arvonlisäveron viiveellä. Se aiheuttaa puolestaan sen, että yrittäjien maksuvalmius huononee. (Satakunnan yrittäjät arvostelee verotiliä 2010.)

3.4 Verohallinnon ohjeistus

Koivusipilän ja Patosalmen tekemässä kyselyssä verotoimistot saivat tilitoimistoilta kritiikkiä siitä, että niitä ei ole koulutettu tarpeeksi verotiliuudistuksesta. Verotoimistot ovat lähettäneet aiheettomia ilmoituksia asiakkailleen ja kyselleet suorituksista, jotka ovat jo rekisteröity Verohallinnon tietoihin. Verotoimistojenkaan tiedot eivät siis ole olleet ajan tasalla. (Koivusipilä & Patosalmi 2010, 78.)

Tanja Saviniemen tavoitteena oli selvittää opinnäytetyössään, millaisia ongelmia tilitoimistojen työntekijöillä ja yritysverotoimiston työntekijöillä on ollut verotilin kanssa, ovatko kyselyyn osallistuneet saaneet tarpeeksi tietoa verotilin käyttöönotosta, onko verotilille asetettuihin tavoitteisiin päästy ja miten verotiliä voisi kehittää. Tutkimuksessa selvisi, että sekä tilitoimistojen että verotoimiston työntekijät olisivat halunneet lisää apua verotilin käyttöön. Tilitoimistot olisivat tarvinneet Verohallinnolta muun muassa puhelinneuvontaa ja tarkempaa tapauskohtaista opastusta ennen asiakkaiden yhteydenottoa. Verohallinnon ohjeiden olisi pitänyt olla myös selkeämpiä. (Saviniemi 2010, 82.)

Tilitoimiston työntekijät olisivat halunneet myös tietää esimerkiksi sen, että milloin pankkitiliin ja palautusrajaan voi tehdä muutoksia Verotili-palvelussa ja mitä vanhoille veroveljoille tehdään. Verotoimiston työntekijät olisivat halunneet enemmän käytännön opastusta, verotiliotteen ja verotilitapahtumien tarkempaa tulkinta-apua ja ope-

tusta, joka tapahtuu pidemmällä aikavälillä. Verotilin käyttöönoton vaikutuksista olisi pitänyt kertoa paremmin tilitoimistojen ja verotoimistojen työntekijöille. (Saviniemi 2010, 82.)

3.5 Verotilille asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja kehittämisediat

Verohallinnon asettamat tavoitteet verotilille oli, että se vähentäisi verojen ilmoittamisesta ja maksamisesta koituvaa työtä ja kustannuksia sekä yritysten hallinnollista taakkaa. Verotilin pitäisi myös antaa ajantasaista tietoa verojen ilmoitus- ja maksutilanteesta. Lisäksi Verohallinnon asiakaspalvelu sekä tuottavuus parantuisivat ja asiakkaiden yhteydenottotarpeet vähenisivät. (Lönnroth 2006.)

Tanja Saviniemen tutkimuksen mukaan verotilille asetetut tavoitteet eivät ole toteutuneet. Kyselyyn vastanneet olivat sitä mieltä, että verotili ei ole vähentänyt verojen maksukertoja eikä yritysten ja verottajan välistä ilmoitus- ja rahaliikennettä. Verotili ei myöskään ole antanut verovelvolliselle parempaa kuvaa verotus- ja maksutilanteesta. Päinvastoin kuin verotilin tavoitteissa oli, verotilijärjestelmä on vain lisännyt verojen ilmoittamisesta ja maksamisesta aiheutuvaa työtä ja kustannuksia. Verohallinnon asiakaspalvelukaan ei ole ollut hyvää. (Saviniemi 2010, 83)

Saviniemen tutkimukseen osallistuneiden mielestä verotilin pitäisi olla enemmän reaaliaikainen ja verotiliotetta olisi helpompi tulkita, jos se olisi kalenterikuukauden alusta loppuun. Yksinkertaisempaa myös olisi, jos kaikki verot olisivat mukana verotilijärjestelmässä, koska tällöin kaikki veroasiat voidaan hoitaa samassa paikassa. Verotilille voisi myös asettaa rajan, joka estää pienempien korkojen tulemisen verotilille. Toisena vaihtoehtona voisi olla, että korkoja perittäisiin vain puolen vuoden välein. Kirjanpitoa helpottaisi, jos korkotiedoista olisi yhteenveto. Maksamattomista veroista, joita ollaan siirtämässä perintään, pitäisi ennen tätä lähettää muistutus. Ilmoitusten korjaaminen on hankalaa, joten sitäkin pitäisi vastaajien mielestä helpottaa jotenkin. (Saviniemi 2010, 84.)

Verohallinnon tavoitteena on parantaa verotilijärjestelmän toimivuutta. Tämä voi aiheuttaa sen, että palkansaajien ottaminen mukaan verotilijärjestelmään voi viivästyä. Aiemmin on ollut puhetta, että se tapahtuisi aikaisintaan vuonna 2012. (Koponen J. 2010.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää tilitoimistoille käytännöllisin tapa kirjata oma-aloitteisia veroja verotiliaikaan sekä kartoittaa tilanne verotiliin liittyvistä ongelmista. Tutkimusongelmina ovat, mikä olisi tilitoimistoille järkevin ja käytännöllisin tapa kirjata verotilitapahtumia kirjanpidossa sekä mistä verotiliin liittyvistä ongelmista tilitoimistot ovat jo selvinneet ja mikä heitä on auttanut siinä.

4.1 Tietomylly Oy

Tietomylly Oy on kangasniemeläinen tilitoimisto, jonka Hannu Tiihonen perusti vuonna 1980. Sen asiakkaita ovat monen eri alan toimijat, kuten yritykset, säätiöt, yhdistykset, taloyhtiöt ja maanviljelijät. Asiakkaat ovat monilta eri paikkakunnilta, mutta suurin osa on kuitenkin Kangasniemeltä. Tällä hetkellä yrityksessä työskentelee kahdeksan työntekijää, joista yksi on osa-aikainen. Tietomyllyn palveluihin kuuluvat kirjanpito, tilinpäätökset, palkanlaskenta, laskutus, veroilmoitukset ja isännöinti. Yritys auttaa myös verosuunnittelussa, yhtiömuotojen muutoksissa ja yrityksen perustamisessa. (Tietomylly Oy 2010.)

Vuonna 2010 Tietomyllyssä tapahtui paljon muutoksia: helmikuussa yritys muutettiin kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi. Huhtikuussa Tietomylly vaihtoi omistajaa ja tällä hetkellä yrityksen omistaa Päivi Pekkarinen. Heinäkuussa yritys muutti vanhoista tiloistaan uusiin. Lisäksi Tietomyllyn uudeksi palveluksi tuli samana vuonna isännöinti. (Tietomylly Oy 2010.)

Tietomyllyn liikevaihto on yli 250 000 euroa ja sillä on yhteensä noin 250 asiakasta. Asiakkaista 50–60 on maanviljelijöitä, yhdistyksiä ja taloyhtiöitä on 30–40 ja yrityksiä noin 150. Asiakkaat ovat suurimmalta osin pienikokoisia yrityksiä. 5 % asiakkaista on vuosi-ilmoittajia ja 10 % ilmoittaa arvonlisäveronsa neljännesvuosittain. Loput ovat kuukausi-ilmoittajia. Lisäksi noin 1 % asiakkaista harjoittaa ulkomaankauppaa tai EU-myyntiä. 1.4.2011 voimaantullut rakennuspalvelujen käännetty arvonlisäverotus on käytössä 5 %:lla asiakkaista. Tämä näkyy käytännössä siten, että näillä yrityksillä on jatkuvasti palautettavaa arvonlisäveroa. (Pekkarinen 2011.)

Tietomyllyn asiakkaista noin 15 %:lla veroasiat eivät ole ajan tasalla, eli veroja ei ilmoiteta tai makseta ajallaan. Tämä aiheuttaa sen, että verotilitapahtumien kirjaaminen ja verotilitietojen selvittäminen heidän osaltaan on työlästä. Oma-aloitteisten verojen kirjaamiseen toivottaisiin siksi helpotusta. Tällä hetkellä arvonlisäverot ja työnantajasuoritukset kirjataan Tietomylllyssä samaan tapaan kuin ennen verotiliä. (Pekkarinen 2011.)

4.2 Tutkimusmenetelmät

Heikkilän (2008, 13) mukaan tieteellisessä tutkimuksessa on kysymys ongelmanratkaisusta, jossa tarkoituksena on selvittää tutkittavan kohteen lainalaisuuksia ja toimintaperiaatteita. Tutkimus voi olla kahdenlaista: empiiristä eli havainnoivaa tai niin sanottua teoreettista kirjoituspöytä tutkimusta, jossa tutkimusaineistona on valmis tietomateriaali. Tutkimusten tavoitteena on vastauksen saaminen kysymyksiin, joita tutkimusongelmasta johdetaan. Tutkimusongelmana voi olla esimerkiksi selvittää, toteutuuko jonkun teorian hypoteesi eli oletamus käytännössä. Tutkimuksen tarkoituksena voi olla myös jonkin ilmiön tai käyttäytymisen syiden selvittäminen tai ratkaisun löytäminen jonkun asian toteuttamistapaan.

Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta kutsutaan myös tilastolliseksi tutkimukseksi. Siinä ilmiötä kuvataan numeerisen tiedon, kuten lukumäärien ja prosenttiosuuksien pohjalta. Sen takia kvantitatiivisessa tutkimuksessa tarvitaan riittävän laaja ja edustava otos. Tutkimustuloksia voidaan havainnollistaa taulukoiden ja kuvioiden avulla. Aineisto kerätään yleensä standardoiduilla tutkimuslomakkeilla, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Eri asioiden välisten riippuvuuksien tai tutkittavassa asiassa tapahtuneiden muutosten selvittäminen on myös yleistä kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Määrällisellä tutkimuksella pystytään kartoittamaan olemassa oleva tilanne, mutta asioihin liittyviä syitä ei kuitenkaan pystytä yleensä selvittämään kovin tarkasti. (Heikkilä 2008, 16.)

Aikaisempien tutkimusten johtopäätökset, aiemmat teoriat, hypoteesien esittäminen, käsitteiden määrittely, aineiston keräämisen suunnittelu, tutkittavien henkilöiden valinta, muuttujien muodostaminen, aineiston muokkaaminen tilastollisesti käsiteltävään

muotoon ja johtopäätösten tekeminen tilastollisesti analysoitavalla tavalla havaintoaineiston pohjalta ovat Hirsjärven ym. (2007, 136) mukaan kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeistä.

Kyselylomakkeissa käytetään yleensä kolmea eri kysymysmuotoa: monivalintakysymykset, avoimet kysymykset ja asteikkoihin eli skaaloihin perustuvat kysymykset. Lisäksi voi olla monivalintakysymyksen ja avoimen kysymyksen välimuoto, jossa valmiiden vastausvaihtoehtojen jälkeen esitetään avoin kysymys. (Hirsjärvi ym. 2000, 194–195.) Kyselyn avulla voidaan kerätä tietoja muun muassa tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista, asenteista ja mielipiteistä. Lisäksi kyselylomakkeissa voidaan pyytää arviointeja tai perusteluja toiminnoille ja mielipiteille. Tosiasioita täytyy kysyä suoraan yksinkertaisina kysymyksinä, esimerkiksi monivalintakysymyksillä tai avoimilla kysymyksillä. (Hirsjärvi ym. 2000, 193.)

Tässä opinnäytetyössä käytetään pääasiassa kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, että kyselyn saa lähetettyä laajalle alueelle ja vastauksia saadaan useilta tilitoimistoilta. Tällöin saadaan parempi kuva siitä, mitä eri kirjaamistapoja tilitoimistot käyttävät ja minkälaisia perusteita niiden käytölle on. Kvantitatiivisella tutkimuksella saadaan myös kartoitettua tilanne siitä, vieläkö verotilin aiheuttamat ongelmat vaivaavat tilitoimistoja ja mitkä asiat ovat auttaneet selviämään ongelmista. Tutkimuksen toteuttaminen haastattelemalla olisi myös ollut hyvä vaihtoehto, koska sillä olisi saanut tarkempia syitä ja perusteluja sille, miksi tilitoimistot käyttävät valitsemaansa kirjaustapaa ja miten verotilin ongelmista on päästy yli. Päädyin kuitenkin kyselyyn, koska todennäköisesti haastattelujen saaminen tilitoimistoilta olisi voinut olla hankalaa, sillä alkuvuosi on tilitoimistoissa kiireistä aikaa.

Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella pystytään selvittämään tutkimuskohteen käyttäytymiseen ja päätöksiin liittyviä syitä sekä ymmärtämään niitä. Tutkimukseen otetaan mukaan vain pieni määrä tapauksia, jotka valitaan yleensä harkinnanvaraisesti ja niitä pyritään tutkimaan mahdollisimman tarkasti. Laadullisessa tutkimuksessa ei ole tavoitteena tehdä tilastollisia yleistyksiä. Verrattuna määrälliseen tutkimukseen laadullisessa tutkimuksessa aineisto on yleensä tekstimuotoista. Aineiston keräämisessä ei kovin usein käytetä strukturoituja eli vaihtoehtoja antavia kysymyksiä. Kva-

litatiivinen tutkimus on hyvä tutkimusmenetelmä silloin, kun tarkoituksena on esimerkiksi kehittää toimintaa, etsiä vaihtoehtoja tai tutkia sosiaalisia ongelmia. (Heikkilä 2008, 16–17.)

Laadullisessa tutkimuksessa keskeistä on todellisen elämän kuvaaminen. Taustalla on ajatus, että todellisuus on moninainen ja että sitä ei voi jakaa sattumanvaraisesti osiin. Laadullisessa tutkimuksessa tutkittavaa asiaa yritetään siis tutkia kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 157.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotetaan enemmän tutkijan omiin havaintoihin ja keskusteluihin tutkittavien kanssa. Tarkoituksena on paljastaa odottamattomia asioita ja sen lähtökohtana on, että aineisto käsitellään monitahoisesti ja yksityiskohtaisesti. Tutkijan tarkoituksena ei myöskään ole määrätä, mikä on tärkeää. Tutkimussuunnitelma hahmottuu tutkimuksen edetessä, sillä tutkimus toteutetaan joustavasti. (Hirsjärvi ym. 2007, 160.)

Tässä tutkimuksessa käytetään myös laadullista tutkimusmenetelmää, jotta aineistoon saadaan myös syvällisempiä vastauksia määrällisen aineiston tueksi. Kyselyssä on avoimia kysymyksiä, joiden avulla pyritään saamaan selville sellaisia uusia asioita, joita itselle ei ole tullut mieleen kysyä. Avoimilla kysymyksillä selvitetään muun muassa kehittämisideoita, perusteluja ja syitä.

4.3 Tutkimusaineisto

Kvantitatiivisen tutkimuksen aineisto voidaan hankkia joko muiden keräämistä tilastoista, rekistereistä ja tietokannoista tai keräämällä itse esimerkiksi postikyselyllä, puhelinhaastattelulla, informoidulla kyselyllä tai www-kyselyllä. Jokaisella menetelmällä on etunsa ja haittansa. Tiedonkeruun valintaan vaikuttavat tutkimuskohteen luonne, tutkimuksen tavoite, aikataulu ja budjetti. (Heikkilä 2008, 18–19.)

Määrällistä tutkimusta suunniteltaessa tehdään koejärjestelyjä tai aineiston keruun suunnitelmia. Näissä on tärkeää, että havaintoaineisto soveltuu määrälliseen eli numeeriseen mittaamiseen. Otantasuunnitelman avulla valitaan tutkimuskohteet. Aluksi määritellään perusjoukko, johon tutkimustulosten tulee päteä. Perusjoukosta puolestaan valitaan tutkimukseen mukaan tuleva otos. (Hirsjärvi ym. 2000, 137.) Otanta voidaan tehdä monella eri tapaa: yksinkertaisella satunnaisotannalla, systemaattisella otannalla, ositetulla otannalla ja ryväotannalla. Tulosten tarkkuustavoite vaikuttaa

eniten siihen, kuinka suuri otoskoon pitää olla. Yleissääntönä tähän käy, että mitä tarkemmin otoksen avulla saatujen tulosten halutaan vastaavan perusjoukon lukuja, sitä suurempi otoskoon pitää olla. (Hirsjärvi ym. 2000, 179.)

Kun tutkimusaineisto on saatu kerättyä, muuttujat muutetaan taulukkomuotoon ja aineisto saatetaan tilastollisesti käsiteltävään muotoon. Tuloksista tehtävät päätelmät perustuvat havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin. Tuloksia voi esimerkiksi kuvata prosenttitaulukoiden avulla tai tulosten merkitsevyys testata tilastollisesti. (Hirsjärvi ym. 2000, 137.)

Laadullisessa tutkimuksessa aineisto on yleensä tekstimuotoista ja sitä ei kerätä niin strukturoidusti kuin määrällisessä tutkimuksessa. Aineisto voi olla kerätty tutkimusta tai muuta tarkoitusta varten. Se voi olla kirjallista, kuvallista tai äänimateriaalia. Laadullisen tutkimuksen valmista aineistoa ovat kirjeet, päiväkirjat tai omaelämäkerrat. Aineisto voidaan kerätä myös lomake-, keskustelu- ja teemahaastatteluilta tai ryhmäkeskusteluilla. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston keruu, käsittely ja johtopäätösten teko yhdistyvät tiiviisti toisiinsa. Tutkija esimerkiksi tekee tulkintoja jo aineistoa kerätessä ja myös analysointivaiheessa voi palautua mieleen jotain sellaista, jota tutkija ei kirjoittanut muistiin aineistoa kerätessä. (Heikkilä 2008, 17–18.)

Avoimet kysymykset ovat tyypillisiä laadulliselle tutkimukselle. Vapaamuotoisissa teemahaastatteluilta voidaan kysyä esimerkiksi mieleenjohtumia ja assosiaatioita avointen kysymysten avulla, jolloin ne eivät rajaa vastaajan mielipidettä eivätkä rajoita valintamahdollisuuksia. Kysely- ja haastattelututkimuksissa voidaan myös käyttää avoimia kysymyksiä, mutta niissä vastaajan mielipiteiden suuntaa rajataan jollain tavalla. Jos vastausvaihtoehtoja ei tiedetä tarkkaan etukäteen, avoimet kysymykset ovat silloin tarkoituksenmukaisia. (Heikkilä 2008, 49.)

Avointen kysymysten huonoja puolia ovat, että niitä on vaikea käsitellä, ne houkuttelevat vastaamatta jättämiseen ja vastausten luokittelu on vaikeaa. Hyviä puolia taas on, että niitä on helppo tehdä ja niiden avulla voidaan saada vastauksia, joita ei etukäteen ole ajateltukaan. Avoimet kysymykset kannattaa laittaa lomakkeen loppuun ja niiden vastauksille on varattava tarpeeksi tilaa. (Heikkilä 2008, 49.) Hirsjärven ym. (2007, 196) mukaan avoimet kysymykset antavat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin.

Tämä tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Kohderyhmänä olivat Itä-Suomen läänin tilitoimistot, jotka valittiin mukaan sattumanvaraisesti yrityshakupalveluiden avulla. Tilitoimistoja valitessa ei otettu etukäteen huomioon tilitoimiston kokoa. Tutkimuksessa käytettiin apuna Webropol-kyselyohjelmaa. Tilitoimistot saivat sähköpostitse saatekirjeen ja linkin Webropol-kyselyyn. Kysely lähetettiin 8.3.2011 ja vastausaika päättyi 11.3.2011. Muistutus kyselyyn vastaamisesta lähetettiin 10.3.2011. Alun perin tarkoituksena oli lähettää kysely 90 tilitoimistolle, mutta kolmen tilitoimiston sähköpostiosoitteet olivat virheelliset. Kyselyn saivat siis 87 tilitoimistoa, joista 27 vastasi kyselyyn.

Kyselylomake

Tämän tutkimuksen kyselylomakkeen kysymykset on laadittu tutkimusongelmien pohjalta. Kysymykset on jaettu kolmeen eri aiheeseen eli vastaajien taustatietoihin, oma-aloitteisten verojen kirjaamiseen ja verotilin aiheuttamiin ongelmiin. Tutkimus on kvantitatiivinen tutkimus, ja kyselylomake sisältää enimmäkseen monivalintakysymyksiä. Mukana on myös tarkentavia kvalitatiivisia kysymyksiä.

Kyselylomakkeessa oli yhteensä 21 kysymystä. Kolme ensimmäistä kysymystä liittyivät vastaajan taustatietoihin eli liikevaihtoon sekä työntekijöiden ja asiakkaiden määrään. Näin saatiin selville, minkä kokoiset tilitoimistot kyselyyn vastasivat. Suurin osa kyselyn kysymyksistä oli suljettuja eli strukturoituja kysymyksiä, joista vastaaja sai valita sopivamman vaihtoehdon. Useassa suljetussa kysymyksessä oli mukana myös avoin kysymys, johon vastaaja sai esimerkiksi kertoa muun vaihtoehdon, jota ei ollut annettu valmiina vastausvaihtoehtona.

Tämän opinnäytetyön toisena tutkimusongelmana on, mikä olisi tilitoimistolle käytännöllisin ja tehokkain tapa kirjata oma-aloitteisia veroja. Tämän ongelman mittarina toimivat tilitoimistojen mielipiteet ja kokemukset. Sen takia kirjaamistavan käytännöllisyyttä on lähdetty selvittämään tässä kyselyssä sen perusteella, mikä olemassa olevista tavoista helpottaa tilitoimiston työntekijöiden työskentelyä tai mikä tapa vähiten aiheuttaa hankaluuksia. Kyselyn kysymyksillä halutaan selvittää muun muassa, onko kirjaamistapaa helppo käyttää, helpottaako tapa kirjanpidon laatimista ja saldojen täsmäyttämistä sekä sopiiko tapa useimpien asiakkaiden veroille vai pitääkö tavoista valita sopivin.

Oma-aloitteisten verojen kirjaamiseen liittyvissä kysymyksissä selvitettiin, mitä kirjaamistapaa vastaaja käyttää. Jokaisesta kirjaamistavasta pyrittiin saamaan selville, mitkä ovat kolme tärkeintä kriteeriä, joiden perusteella tilitoimisto käyttää valitsemaansa kirjaamistapaa. Lisäksi kysyttiin, onko vastaajalla ollut ongelmia verojen kirjaamisessa verotiliin ja jos on ollut, niin mihin ongelmat ovat liittyneet. Vastaajilta haluttiin myös tietää, vaikuttaako asiakkaiden veroasioiden hoito kirjaamistavan valintaan ja sopiiko käytössä oleva kirjaamistapa niille asiakkaille, joiden veroasiat eivät ole ajan tasalla ja joiden verotilillä on usein positiivista tai negatiivista saldoa. Nämä kaksi kysymystä otettiin mukaan, koska aiemmissa opinnäytetöissä näillä asioilla todettiin olevan vaikutusta oma-aloitteisten verojen kirjaamisen sujuvuuteen. Vastaajat saivat myös avoimessa kysymyksessä kertoa, jos heillä oli mielessään kehittämissä ehdotuksia kirjaamistapoihin.

Toisena tutkimusongelmana on, mistä verotiliin liittyvistä ongelmista tilitoimistot ovat jo selvinneet ja minkä avulla. Sen takia kyselyssä oli kysymys, jossa oli lueteltuna erilaisia verotiliin liittyviä asioita ja ongelmia. Vastaaja sai jokaisen kohdalla valita, mitkä ovat aikaisemmin tuottaneet hankaluuksia ja missä on vielä tälläkin hetkellä ongelmia. Tähän kysymykseen laitettiin selvennykseksi kolmanneksi vaihtoehdoksi myös ”ei ole ollut”, jotta tiedetään, missä asiassa vastaajalla ei ole ollut ongelmia ollenkaan. Tämän jälkeen oli avoin kysymys, johon sai vastata, jos on ollut ongelmia jossain muussakin asiassa kuin mitä edellä oli esitetty. Seuraavassa kysymyksessä selvitettiin, mitkä asiat ovat auttaneet ongelmien selvittämisessä. Lopuksi tiedusteltiin, onko verotilin käyttö helpottunut vuoden aikana ja jos on, niin mikä siihen on vaikuttanut. Viimeisenä oli avoin kysymys, jossa vastaaja sai vapaasti kommentoida oma-aloitteisten verojen kirjaamista ja verotilin ongelmia.

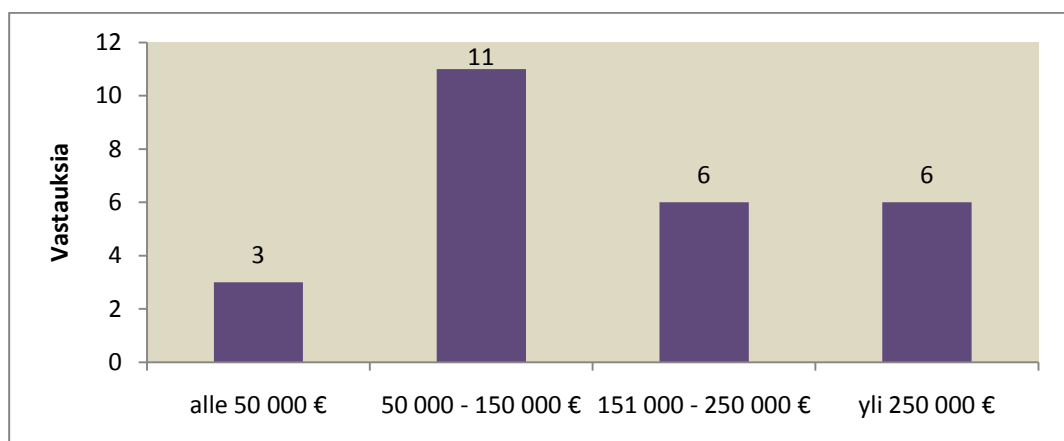
Saadut vastaukset tallentuivat Webropolin tietokantaan, josta ne saatiin siirrettyä Exceliin. Määrällisen aineiston vastaukset syötettiin Excelistä SPSS-ohjelmaan, jonka avulla tehtiin jakaumataulukkoita. Vastaukset analysoitiin jakaumataulukoiden avulla. Excelin avulla tehtiin erilaisia graafeja selventämään tutkimustuloksia. Avoimet vastaukset kirjoitettiin puhtaaksi Word-ohjelmaan.

5 OMA-ALOITTEISTEN VEROJEN KIRJAAMINEN JA VEROTILIN ONGELMAT

Tutkimuksessa selvitetään kyselyyn vastanneiden tilitoimistojen mielipiteiden ja kokemuksen pohjalta, mikä oma-aloitteisten verojen kirjaamistapa on tilitoimistolle käytännöllisin. Vastauksien perusteella myös kartoitetaan, mitkä verotiliin liittyvät ongelmat eivät enää vaivaa tilitoimistoja ja miten näistä ongelmista on selvitty. Tässä luvussa esitellään tutkimustulokset, jotka ovat jaettu seuraaviin alalukuihin: vastaajien taustatiedot, oma-aloitteisten verojen kirjaaminen ja verotilin aiheuttamat ongelmat. Keskeisimpien tulosten esittelyä on havainnollistettu kuvilla. Jokaisen kysymyksen vastauksista on tehty jakaumataulukko (liite 5), joka kertoo lukumäärinä ja prosentteina, miten vastaukset ovat jakaantuneet. Avointen kysymysten vastaukset ovat luokiteltu teemoittain.

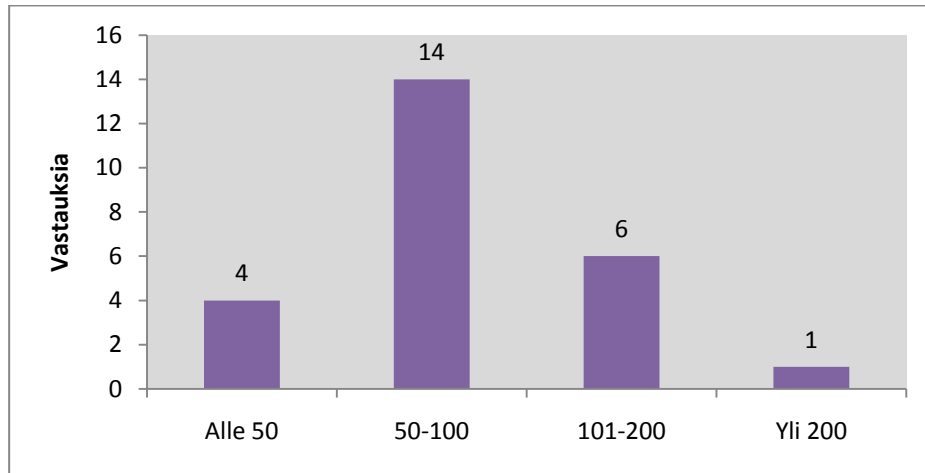
5.1 Vastaajien taustatiedot

Taustatiedoissa vastaajilta kysyttiin tilitoimiston liikevaihto sekä työntekijöiden ja asiakkaiden määrä. Jokaisessa kysymyksessä oli valmiit vaihtoehdot. Kuvasta 3 nähdään, että liikevaihto oli suurimmalla osalla vastaajista 50 000 – 150 000 €. Vähiten oli tilitoimistoja, joiden liikevaihto on alle 50 000 €.

KUVA 3. Vastaajien liikevaihto

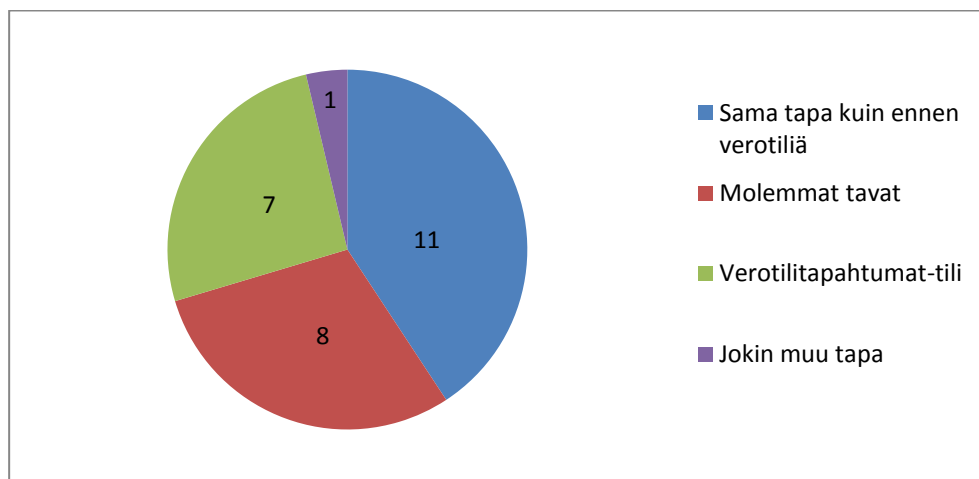
Lähes kaikilla vastanneista on 1–5 työntekijää. Vain kahdella vastanneista on yli 5 työntekijää. Kuvasta 4 näkyy, että yli puolella vastanneista on 50 – 100 asiakasta ja vain yhdellä on yli 200 asiakasta.

KUVA 4. Vastajien asiakkaiden määrä

5.2 Oma-aloitteisten verojen kirjaaminen

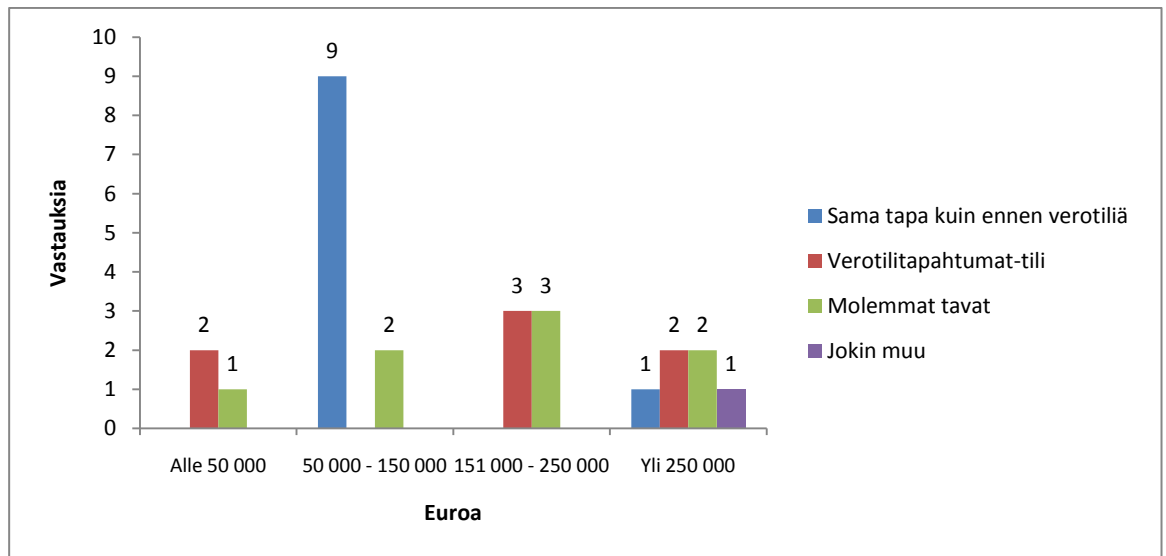
Vastaajilta kysyttiin heillä käytössä olevaa oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa. Vaihtoehtoina olivat sama kirjaamistapa, jota käytettiin ennen verotiliä, kirjausten laatiminen Taloushallinnon suositteleman Verotilitapahtumat-tilin avulla, molemmat edellä mainitut kirjaamistavat tai jokin muu tapa. Kuvasta 5 näkyy, että eniten käytetään samaa kirjaamistapaa kuin ennen verotiliä. Verotilitapahtumat-tiliä ja molempia kirjaamistapoja käytetään lähes saman verran.

KUVA 5. Vastajilla käytössä olevat oma-aloitteisten verojen kirjaamistavat

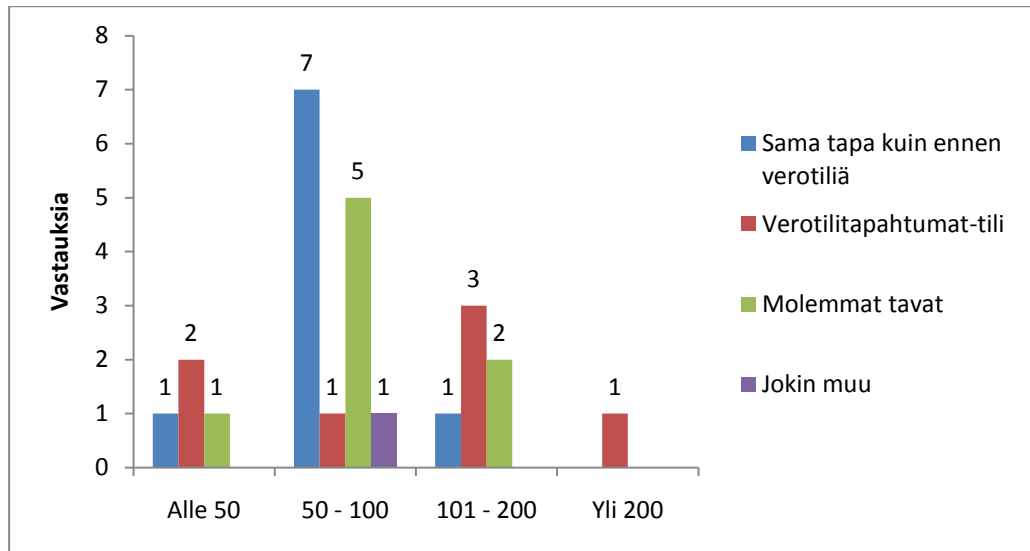
Kuvan 6 avulla pyritään selvittämään, onko vastaajan liikevaihdolla vaikutusta siihen, mikä oma-aloitteisten verojen kirjaamistapa tällä on käytössä. Alle 50 000 euron lii-

kevaihdon tilitoimistoissa on käytössä Verotilitapahtumat-tili tai molemmat kirjaamistavat. Lähes kaikilla niillä tilitoimistoilla, joiden liikevaihto on 50 000 – 150 000 euroa, on käytössään sama kirjaamistapa kuin ennen verotiliä. Ne joiden liikevaihto on 151 000 – 250 000 euroa käyttävät joko molempia kirjaamistapoja tai Verotilitapahtumat-tiliä. Myös ne tilitoimistot, joiden liikevaihto on yli 250 000 euroa käyttävät enimmäkseen molempia tapoja tai Verotilitapahtumat-tiliä. Tämänkokoisista tilitoimistoista yksi käyttää samaa tapaa kuin ennen verotiliä ja yksi jotain muuta tapaa.

KUVA 6. Käytössä oleva kirjaamistapa liikevaihdon mukaan

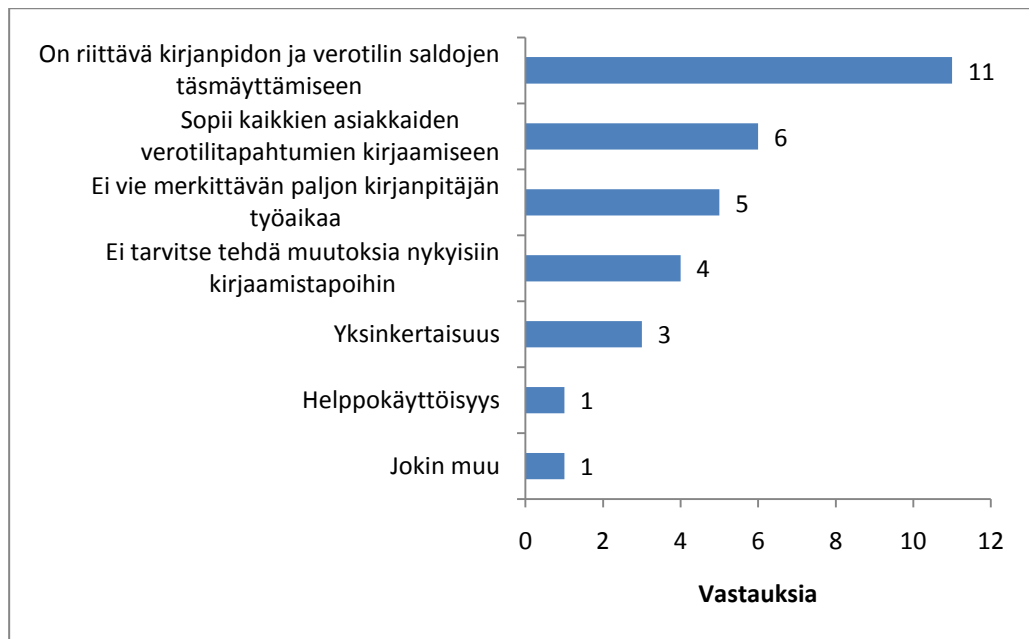
Kuvasta 7 voidaan nähdä, onko tilitoimiston asiakkaiden määrällä vaikutusta käytössä olevaan oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaan. Alle 50 asiakkaan tilitoimistoista suurin osa käyttää Verotilitapahtumat-tiliä, mutta myös vanhaa tapaa ja molempia tapoja käytetään. Ne tilitoimistot, joilla on 50 – 100 asiakasta, käyttävät eniten samaa tapaa kuin ennen verotiliä ja toiseksi eniten molempia kirjaamistapoja. Vain yhdellä on käytössään Verotilitapahtumat-tili ja yhdellä jokin muu kirjaamistapa. Ne joilla asiakkaita on 101 – 200, käyttävät eniten Verotilitapahtumat-tiliä ja toiseksi eniten molempia tapoja. Yksi käyttää samaa tapaa kuin ennen verotiliä. Yli 200 asiakkaan tilitoimistossa käytetään Verotilitapahtumat-tiliä.

KUVA 7. Käytössä oleva kirjaamistapa asiakasmäärän mukaan

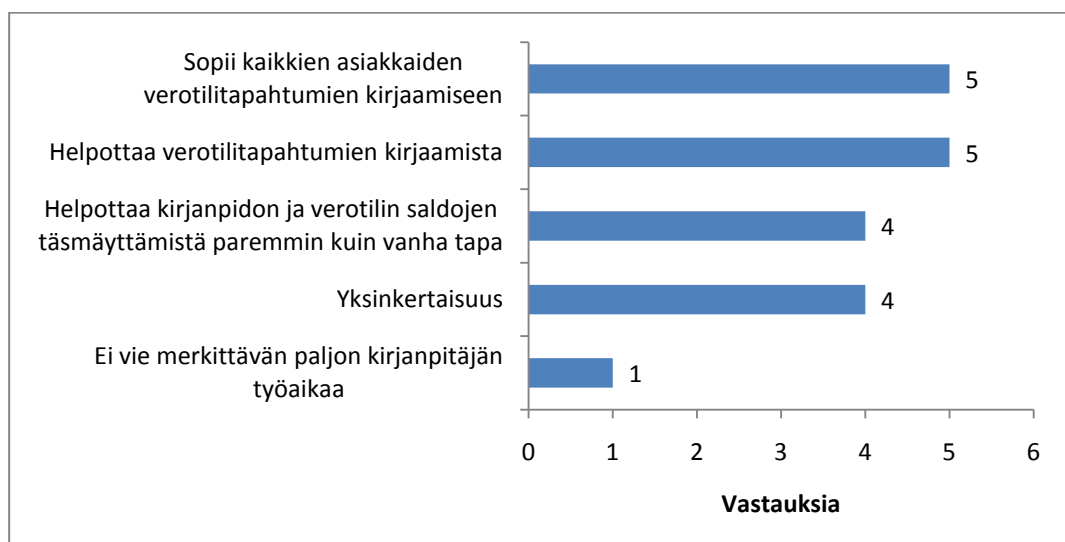
Kirjaamistapojen valintakriteerit

Vastaajien tuli valita kolme tärkeintä kriteeriä sille, minkä takia he käyttävät sitä kirjaamistapaa, joka heillä on käytössä. Tärkein kriteeri heille, jotka käyttävät samaa tapaa kuin ennen verotiliä, on että se on riittävä kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämiseen. Toiseksi eniten oltiin sitä mieltä, että se sopii kaikkien asiakkaiden verotilitapahtumien kirjaamiseen. Kolmanneksi tärkein kriteeri oli, että se ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaikaa. Vähiten tuli kannatusta sille, että tapa on helpokäyttöinen. Eräs vastaajista kertoi syyksi jokin muu -vaihtoehdossa, että ”*verotilin saldon muodostuminen näkyy parhaiten kun kirjaan edelleen arvonlisäveron, enn.pid. ja sotut omille kirjanpitotileilleen*”. Kuvasta 8 näkyy, miten vastaajien mielipiteet ovat jakaantuneet eri kriteerien kesken.

KUVA 8. Vanhan kirjaamistavan tärkeimmät valintakriteerit

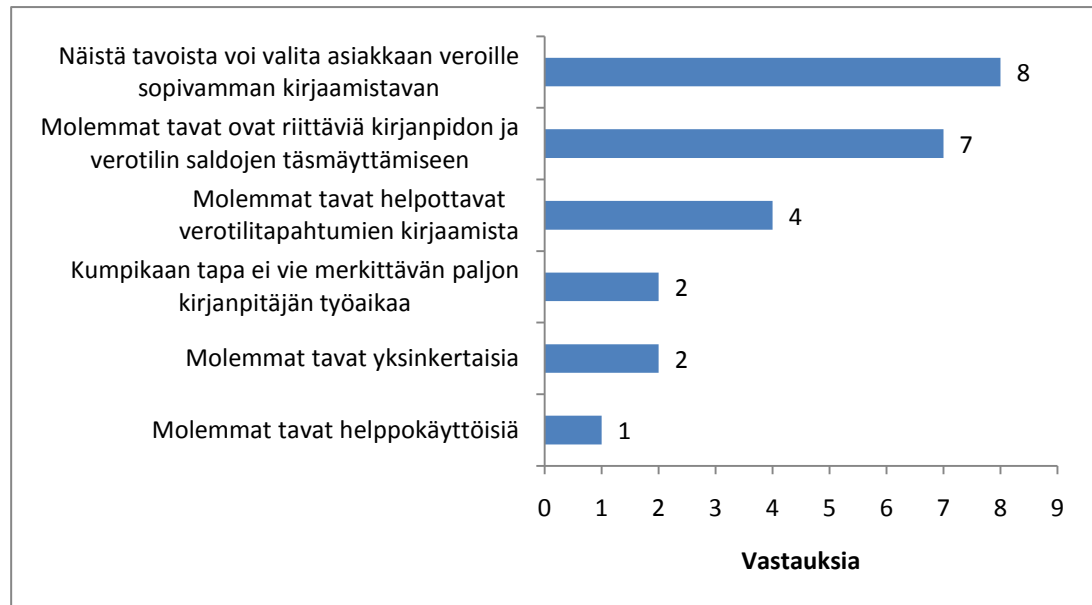
Kuvasta 9 voidaan nähdä, että suurin osa vastaajista kertoo käyttävänsä Verotilipahtumat-tiliä, koska se sopii kaikkien asiakkaiden verojen kirjaamiseen ja että se helpottaa verotilipahtumien kirjaamista. Viidesosa vastaajista on sitä mieltä, että se helpottaa kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämistä paremmin kuin vanha tapa ja että se on yksinkertainen. Kukaan vastaajista ei pitänyt tapaa helppokäyttöisenä.

KUVA 9. Verotilipahtumat-tilin tärkeimmät valintakriteerit

Molempien kirjaamistapojen tärkeimmäksi kriteeriksi nousi, että näistä tavoista voi valita asiakkaan veroille sopivamman kirjaamistavan. Moni oli myös sitä mieltä, että

molemmat tavat ovat riittäviä kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämiseen. Kolmanneksi eniten kannatusta sai vaihtoehto, että molemmat tavat helpottavat verotilipahtumien kirjaamista. Kuvasta 10 näkyy, mitä asioita pidetään tärkeimpinä.

KUVA 10. Molempien kirjaamistapojen tärkeimmät valintakriteerit

Kaksi vastaajaa käyttää jotain muuta kirjaamistapaa, mutta he eivät kertoneet, minkälaiset tavat heillä on käytössä. Syitä jollekin muulle kirjaamistavalle on, että ne ovat riittäviä kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämiseen ja että ne ovat yksinkertaisia. Ne myös sopivat kaikkien asiakkaiden verojen kirjaamiseen ja helpottavat kirjaamista.

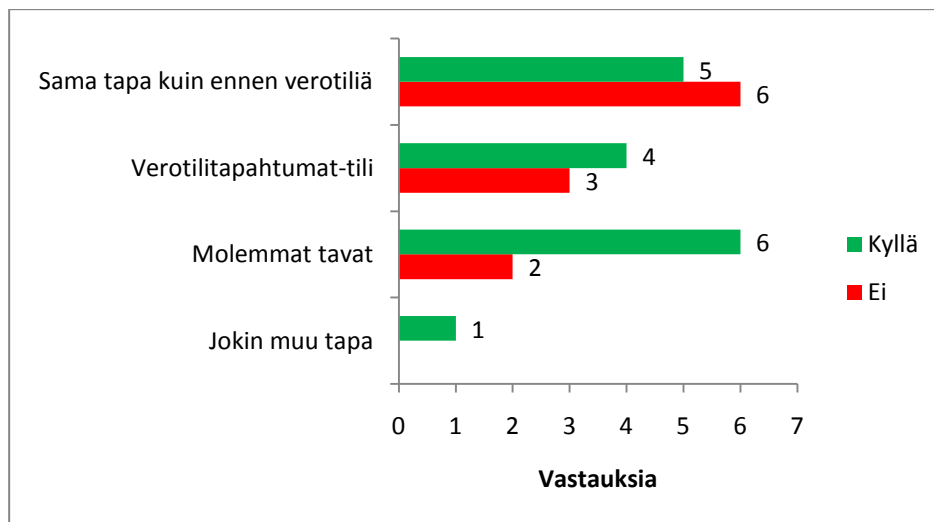
Ongelmat oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa

Vastaajilta kysyttiin, onko heillä ollut ongelmia oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa verotili-aikaan. Vastaajista 18 vastasi, että heillä on ollut ongelmia oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa. Käytössä olevalla kirjaamistavalla ei ole ollut merkittävää vaikutusta tähän asiaan. Lähes kaikille tilitoimistoille kirjaamistavasta riippumatta ongelmia on aiheuttanut etenkin viivästys- ja hyvityskorot. Maksettavan tai palautettavan veromäärän selvittäminen on myös yli puolelle vastaajista hankalaa. Kirjaamistavalla ei myös tässä tapauksessa ole suurta vaikutusta. Kukaan vastaaja ei vastannut, että ongelmia olisi aiheuttanut se, että kirjaamistapa ei soveltuisi kaikkien asiakkaiden verojen kirjaamiseen. Hieman vajaa kolmannes oli sitä mieltä, että kirjanpitotilejä on

vaikea tarkastaa. Yksi vastaaja kertoi, että ”verottajan kuittaukset” ovat tuottaneet ongelmia kirjaamisessa.

Asiakkaiden veroasioiden hoidon vaikutus kirjaamistapaan

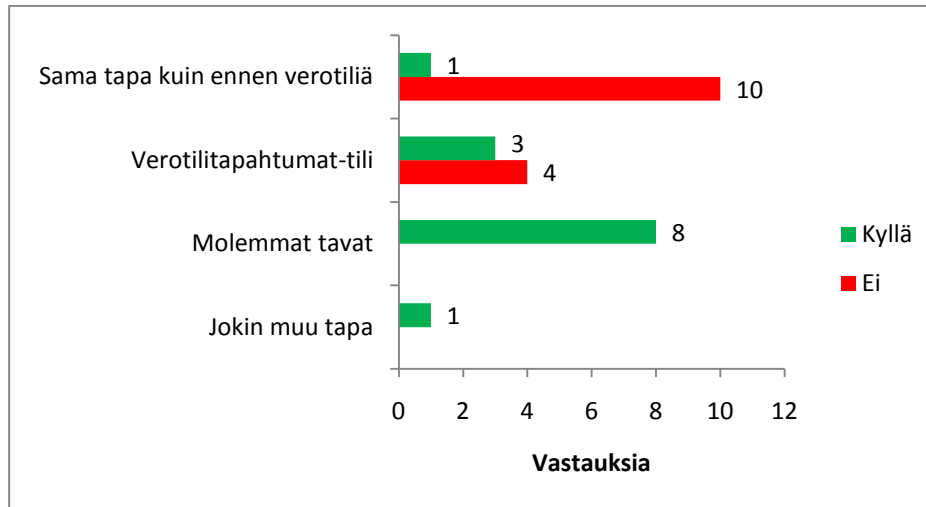
Seuraavana kysyttiin, onko asiakkaiden veroasioiden hoidolla vaikutusta käytössä olevan kirjaamistavan valintaan. Yli puolet kaikista vastaajista on sitä mieltä, että asiakkaiden veroasioiden hoidolla on vaikutusta siihen, että käyttävät valitsemaansa oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa. Yli puolet niistä, jotka käyttävät samaa tapaa kuin ennen verotiliä, vastaa, että asiakkaiden veroasioiden hoidolla ei ole vaikutusta valintaan. Suurin osa tilitoimistoista, jotka käyttävät molempia kirjaamistapoja, vastasivat asiakkaiden veroasioiden hoidolla olevan vaikutusta valintaan. Kuvasta 11 nähdään, miten vastaajien mielipiteet ovat jakautuneet.

KUVA 11. Asiakkaiden veroasioiden hoidolla on ollut vaikutusta kirjaamistavan valintaan

Vastaajilta kysyttiin myös, sopiiko heillä käytössä oleva kirjaamistapa sellaisille asiakkaille, joiden veroasiat eivät ole ajan tasalla ja joiden verotilillä on usein negatiivista tai positiivista saldoa. Lähes kaikki niistä tilitoimistoista, joilla on käytössään sama kirjaamistapa kuin ennen verotiliä, ovat sitä mieltä, että tämä tapa ei sovi sellaisille asiakkaille. Niiden vastaajien mielestä, joilla on molemmat tavat käytössä, nämä tavat sopivat niille asiakkaille, joiden veroasiat eivät ole ajan tasalla. Tilitoimistoista, jotka käyttävät Verotilitapahtumat-tiliä, hieman yli puolet on vastannut tavan olevan sovel-

tumaton ajan tasalla olemattomille veroille. Kuvasta 12 näkyy mielipiteiden jakautuminen.

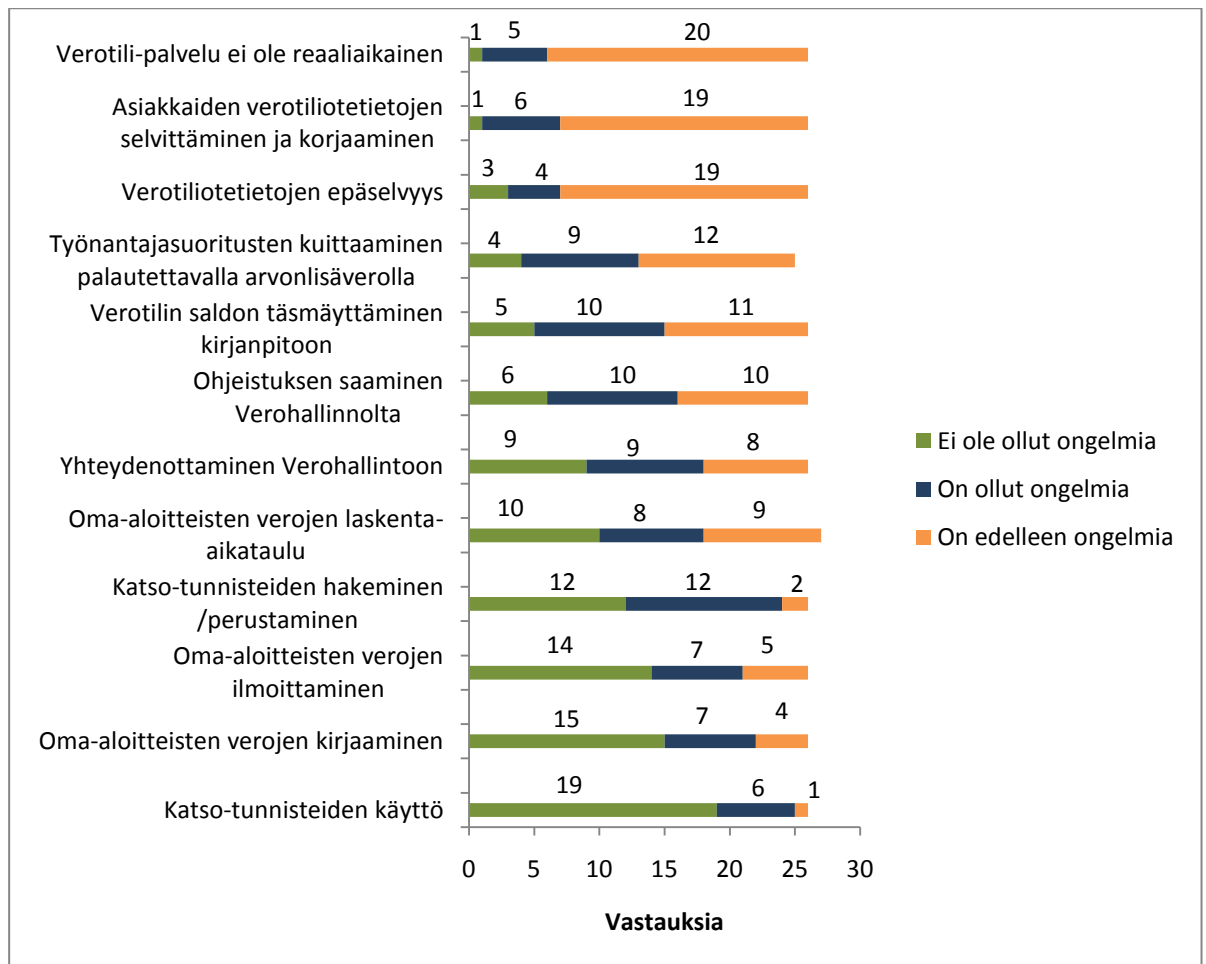

KUVA 12. Kirjaamistapa sopii sellaisille asiakkaille, joiden veroasiat eivät ole ajan tasalla ja joiden verotilillä on usein negatiivista tai positiivista saldoa

Kyselyssä haluttiin tietää, pitäisikö käytössä olevaa oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa vielä kehittää. Hieman yli puolet tilitoimistoista vastasi, että kirjaamistapaa pitäisi kehittää. Ne, joilla on käytössä molemmat kirjaamistavat, ovat tyytyväisempiä tähän käytäntöön kuin ne, joilla on käytössä vain toinen näistä tavoista. Vastaajien ehdottamat kirjaamistapojen kehittämissuositukset esitellään avoimia kysymyksiä käsittelevässä luvussa.

5.3 Verotilin aiheuttamat ongelmat

Seuraavassa kysymyksessä vastaajien piti jokaisen verotiliin liittyvän asian kohdalla valita, jos heillä ei ole ollut, on ollut tai on edelleen ongelmia kyseisessä asiassa. Kuvasta 13 nähdään, että tilitoimistoilla on ollut vähiten ongelmia Katso-tunnisteiden käytössä, oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa ja niiden ilmoittamisessa. Aikaisemmin ongelmia on eniten aiheuttanut Katso-tunnisteiden hakeminen ja perustaminen. Hankaluuksia on ollut myös verotilin saldon täsmäyttämisessä kirjanpitoon, ohjeistuksen saamisessa Verohallinnolta ja yhteydenotossa Verohallintoon sekä työnantajasuoritusten kuittaamisessa palautettavaan arvonlisäveroon. Tällä hetkellä ongelmia on edelleen etenkin siinä, että Verotili-palvelu ei ole reaaliaikainen. Lisäksi asiakkaiden verotilitietojen selvittäminen ja korjaaminen sekä verotilitietojen epäselvyys hankaloittavat tilitoimistojen työtä.

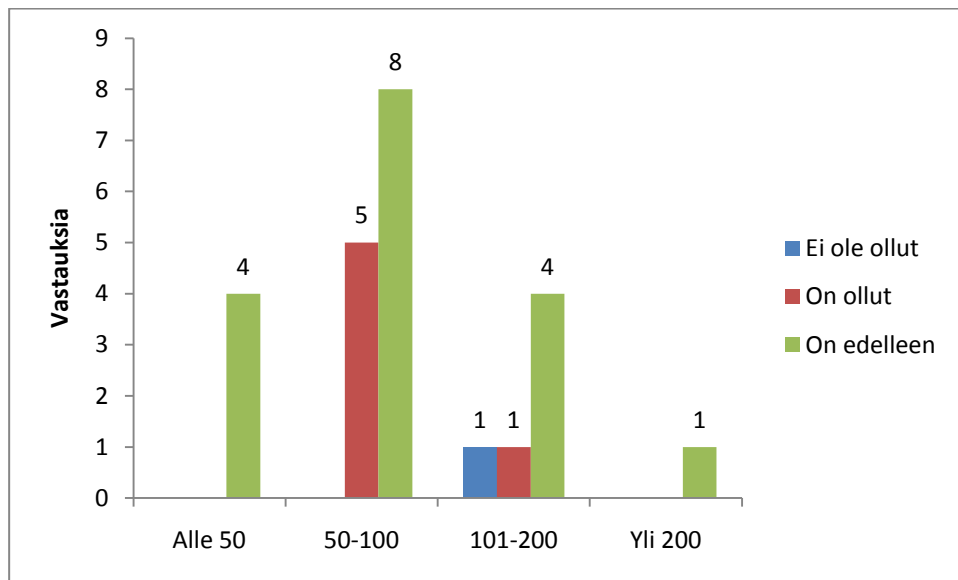
KUVA 13. Ongelmat verotiliin liittyen

Vastaajat saivat avoimessa kysymyksessä kertoa, jos heillä on aikaisemmin ollut jossain muussakin verotiliin liittyvässä asiassa ongelmia. Kyselyyn vastanneilla tilitoimistoilla on ollut ongelmia ilmoittajapalvelijoiden kanssa, tietojen rekisteröitymisessä Verohallinnolle sekä oma-aloitteisten verojen ilmoittamisessa. Eräs vastaaja on joutunut etsimään uuden ilmoituspalvelun: ”Ilmoittaminen mm. saajakohtainen/vuosi=tyvisonera ei ole hyväksynyt. On pitänyt etsiä uusi ilmoitt.palvelija.”

Verotilijärjestelmässä on ollut myös toimintahäiriöitä eli tilitoimistojen lähettämät asiakkaiden verotilitiedot ovat virheellisesti tallentuneet Verohallinnon järjestelmään tai eivät ole tallentuneet ollenkaan eli ”aluksi tietoja ei mennyt perille / meni perille useampaan kertaan”. Tällaiset ongelmat ovat aiheuttaneet sen, että tilitoimistojen on täytynyt ruveta selvittämään Verohallinnolle verotilijärjestelmässä sattuneita virheitä. Kahden eri yrityksen tiedotkin on voitu sekoittaa keskenään tai verojen määrät ovat olleet vääriä: ”Verohallinnossa virheellisiä tallennuksia ja niiden selvittämien ja korjaaminen esim. väärän yrityksen verotilitietoja toiselle yritykselle, tai tallennettu vää-

riä suuriakin summia jolloin asiakas säikähtänyt virheellisen tietojen suuruutta kun ei ole tiennyt mistä kyse.” Oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen ylipäättänsä on koettu myös vaikeaksi. Kerrottiin, että esimerkiksi ”oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen liian hankalaa.” Eräs vastaaja ilmoitti, että ”verohallinto ei tiedä itsekään miten verotili toimii!!!”

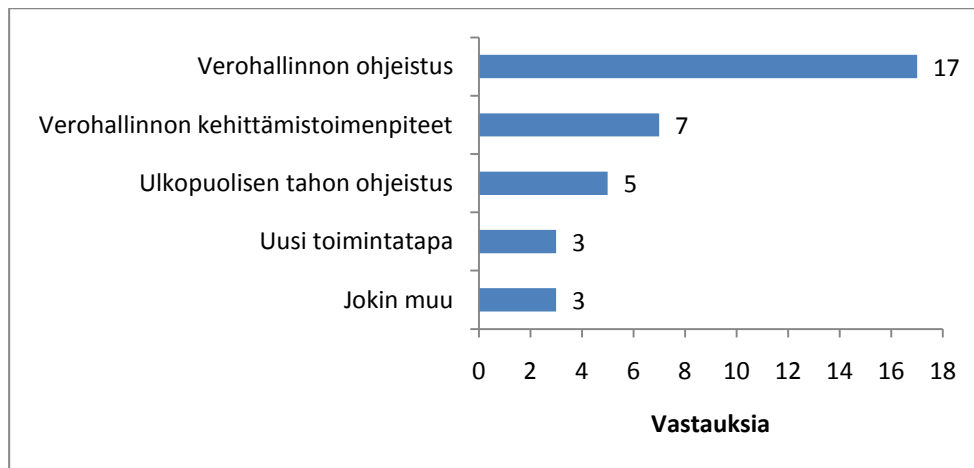
Kuvan 14 perusteella voidaan päätellä, että tilitoimiston asiakasmäärällä ei ole vaikutusta siihen, onko heillä ongelmia asiakkaiden verotilietietojen selvittämisessä ja korjaamisessa. Lähes kaikilla vastaajilla asiakasmäärästä riippumatta on ollut tai on edelleen ongelmia verotilietietojen selvittämisessä.

KUVA 14. Ongelmat asiakkaiden verotilietietojen selvittämisessä ja korjaamisessa vastaajien asiakasmäärän mukaan

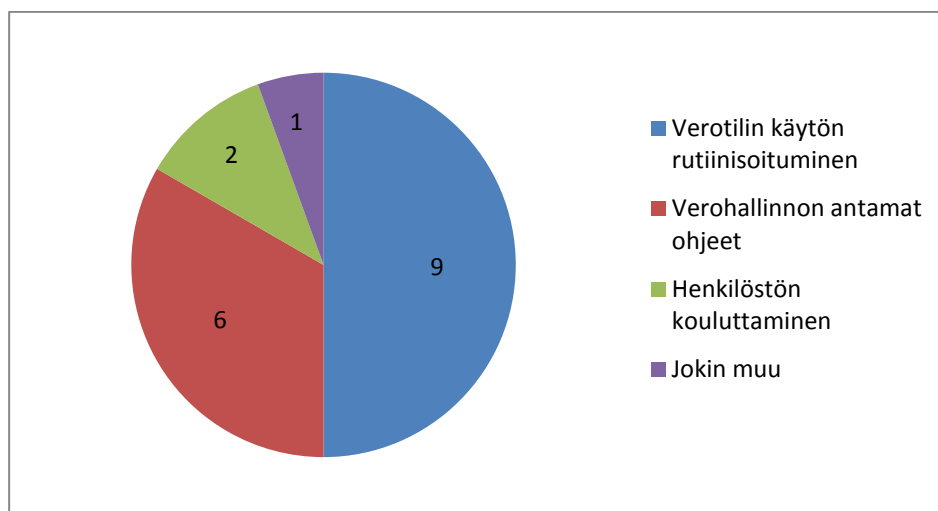
Verotilin ongelmista selviytyminen

Kuvasta 15 nähdään, että verotiliin liittyvissä ongelmissa tilitoimistoja on kaikkein eniten auttanut Verohallinnon ohjeistus. Viidesosa vastasi, että Verohallinnon tekemät verotilin kehittämistoimenpiteet ovat auttaneet. Kaksi vastaajaa kertoi jokin muu -kohdassa, että he ovat itse selvittäneet verotiliin liittyvät ongelmat. Verohallintoon on myös soitettu ja pyydetty heitä oikaisemaan asia.

KUVA 15. Verotilin ongelmassa on auttanut

Vähän yli puolet vastaajista kertoi, että verotilin käyttö ei ole heidän mielestään helpottunut vuoden aikana. Vajaa kymmenes vastaajista ei osannut sanoa, onko käyttö helpottunut. Kuvasta 16 nähdään, että verotilin käyttöä on helpottanut eniten verotilijärjestelmän käytön rutiinisoituminen. Kolmannes vastaajista oli sitä mieltä, että Verohallinnon antamat ohjeet ovat helpottaneet verotilin käyttöä. Jokin muu –kohtaan yksi vastaaja kommentoi, että verotilin käyttö on helpottanut se, että ”verotilille tullut lisää asiakaskohtaisia tietoja”.

KUVA 16. Verotilin käyttöä on helpottanut

5.4 Avoimet kysymykset

Avoimiin kysymyksiin vastattiin melko hyvin ja vastauksista huomasi, että tilitoimistoilla riittää kerrottavaa verotiliin liittyen. Avoimet kysymykset ovat tässä luvussa jaoteltuna kyselylomakkeessa olleiden kysymysten mukaan. Luvussa esitellään kir-

jaamistavan kehittämisehdotukset, tilitoimistojen kehittämät uudet toimintatavat sekä muut kommentit liittyen oma-aloitteisten verojen kirjaamiseen ja verotilin ongelmiin. Muissa kommentteissa vastaukset liittyvät verotilin ongelmiin. Vastaukset ovat luokiteltu sen mukaan, mitä ne koskevat eli verotilin korkoihin ja rangaistusmaksuihin sekä perintään siirrettäviin maksuihin.

Kirjaamistavan kehittäminen

Tilitoimistot, joiden mielestä heidän kirjaamistavassaan on kehittämistä, saivat antaa avoimessa kysymyksessä kehittämisehdotuksiaan. Useimpien vastaajien kehittämisehdotukset liittyivät kuitenkin lähinnä verotilin kehittämiseen, mutta oli joukossa myös pari kirjaamistapaan liittyvää ehdotusta. Kahden vastaajan mielestä kehitettävää olisi kirjaamistavan selkeydessä: ”*Selkeyttää ja yksinkertaistaa*”. ”*Se pitäisi saada selkeämmäksi*”. Yhden tilitoimiston edustajan mielestä verotiliote olisi hyvä pitää vertailuna kirjanpitoa tehdessä: ”*Oma-aloitteiset verot täytyy edelleen pitää omilla kirjanpilotileillä ja verotiliote vertailuna, joista täsmätykset ja ero voidaan kirjata jos/kun veroja ei ole hoidettu aikanaan*”.

Kaksi vastasi, että koroista ja viivästysmaksuista pitäisi saada yhteenvedot kuukausittain. Kaikki yrityksen tiedot pitäisi saada myös yhteen paikkaan: ”*Yhteenvedot koroista/viiv.maksuista/kk. Lisäksi yhteen paikkaan, josta saa kaikki yrityksen tiedot*”. Toinen näistä vastaajista perusteli kuukausittaista yhteenvetoa sillä, että se helpottaisi verojen kirjaamista: ”*Verotiliotteella pitäisi näkyä erikseen hyvityskorot ja viivästysmaksut kuukausittain yhteensä, helpottaisi ja nopeuttaisi näiden kirjaamista, kun ei tarvitsisi laskea niitä erikseen*.” Eräs vastaaja ehdotti myös, että verotilille pitäisi saada tietoja perintään liittyvistä asioista: ”*Verotilille pitäisi saada tieto, jos jotain maksuja on käsittelyssä, siirtymässä perintään tai että palautumassa asiakkaalle*”.

Uusi toimintatapa

Vastaajat saivat kertoa myös kehittämästään uudesta toimintatavasta, jolla he ovat selvittäneet verotiliin liittyviä ongelmia. Erästä vastaajaa on auttanut Verohallinnon apu työnantajasuoritusten kuittaamisessa palautettavaan arvonnalisäveroon: ”*Verottaja kuittaa suoritukset eri tavalla kuin asiakas on tarkoittanut, pyydetään verottajalta selvitys mitä kuitattu, tehdään kirjaukset samalla tavoin*”. Yksi vastaaja kertoo, että

”erilaisten apulaskelmien käyttäminen” auttaa helpottamaan työskentelyä verotilin kanssa. Puhelinasiointi on myös yksi apukeino selvittää verotiliin liittyviä virheitä tilitoimistossa: *”Ei ole uusi toimintatapa jos korjataan virheitä eli puhelinasiointi jolla pystytty oikaisemaan verotilin virheet.”*

Eräissä tilitoimistossa tehdään kaikkien asiakkaiden verojen ilmoitukset yhtä aikaa, jolloin pysytään paremmin selvillä siitä, mitä on tekemättä ja mitkä on jo tehty: *”Kaikki verotiliin liittyvät ilmoitukset ja tilisiirrot tehdään yhtä aikaa kaikille asiakkaille, ennen tilisiirrot lähetettiin sikäli kun kirjanpidot valmistuivat. Näin pysytään paremmin hallitsemaan tehdyt/tekemättömät työt.”*

Muut kommentit

Kyselyn lopuksi vastaajat saivat vapaasti kommentoida oma-aloitteisten verojen kirjaamistapoja ja verotilin ongelmia. Useammalla vastaajalla oli sanottavaa verotilin viivästys- ja hyvityskoroista, jotka kaikkein eniten hankaloittavat verotilin ja kirjanpidon saldojen täsmäyttämistä toisiinsa. Eräs vastaaja ehdottaakin, että korot voitaisiin kirjata verotilille vasta tilikauden lopussa, niin täsmäyttäminenkin helpottuisi. Verohallinnon tekemät virheet aiheuttavat myös lisätyötä tilitoimistoille. Tilitoimistoja ärsyttää myös ilmoittamisesta ja korjaamisesta aiheutuvat rangaistusmaksut: *”Verotiliä ei olisi pitänyt ottaa ollenkaan käyttöön. Se aiheuttaa vain paljon ylimääräistä työtä tilitoimistossa, koska täsmäyttäminen on joissain tapauksissa mahdotonta. Verotilillä on verottajan omien virheellisten tapahtumien oikaisuja pitkälti jälkikäteen, kun ne on jo kirjanpitoon kirjattu. Sen jälkeen kirjaa taas uudelleen. Turhia muutaman sentin korkoja puoleen ja toiseen on kirjattava kuukausittain. Ne voisivat kirjata verotilille vaikka tilikauden lopussa niin se jo helpottaisi täsmäyttämistä. Hirvittää ajattelakin sitä aikaa, kun sinne tulevat kaikki muutkin verot.”*

”Ärsyttää päivän tarkkuudella lasketut korot (sekä viivästys että hyvitys), niiden laskemiseen ja kirjaamiseen menee aikaa turhan paljon. Sekä korjaaminen ja myöhässä lähettäminen aiheuttaa heti rangaistusmaksuja, ne voitaisiin poistaa.”

Edellä mainittujen ongelmien lisäksi tilitoimistoja haittaavat myös perintään menevien verojen kirjaamiset. Tilitoimistoilla voi olla joitakin sellaisia asiakkaita, jotka eivät maksa perintään siirrettyjä veroja ajoissa. Tämäkin asia aiheuttaa jossakin määrin lisää

työtä tilitoimistoille: ”Jos asiakas, joka muutoin maksaa oma-aloitteiset verot täsmällisesti, maksaakin joskus esim. viivästyneenä, verotililtä peritään viivästyskorko. Verotili jää tällöin miinukselle. Koska tili on miinuksella seuraavakin maksu jää vajaaksi, jolloin verottaja koko ajan ottaa vajaasta maksusta viivästyskorkoa. Täsmällisen asiakkaan tiliä ei tule aivan niin usein tarkkailtua ja kun tositteet tulevat noin kuukauden viiveellä ja maksun viivästyminen havaitaan, on tililtä jo peritty uutta viivästyskorkoa. Myös perintään siirrettyjen verojen kirjaamiset aiheuttavat joskus ylimääräistä päänsäivä. Tämä kuitenkin koskee vain niitä harvoja asiakkaita, joiden verojen maksussa on muutoinkin huomauttamista.”

”Järjestelmän kehittäjätaho ei ole miettinyt loppuun saakka käytännön tasolla tapahtuvaa kirjaustyötä ja selvittelyä. Mm. perintään siirrettyjen verojen kalastus asiakkailta, jotka eivät hoida tunnollisesti ajallaan kaikkia velvoitteita, aiheuttaa jatkuvasti työtä.”

Verotilin tietojen korjaamisesta aiheutuvat rangaistusmaksut eivät myöskään saa tilitoimistoilta hyväksyntää: ”Tilitoimiston kannalta ikävää että verohallinto sakottaa rankasti tietojen korjaamisesta verotilille.” Kirjanpidon ja verotilin erot aikatauluk-jaksotuksessa on myös ongelmallista: ”Kirjanpidon jaksotus on kalenterikuukausi, verotilin tästä poikkeava, tästä aiheutuu omat ongelmansa.”

Erään vastaajan mielestä aiemmin käytössä oleva käytäntö oli parempi, sillä tärkeää on, että tiedetään, mistä verotilin saldo muodostuu: ”Aikaisempi käytäntö oli selvempi, koska tiedot, mistä verotilin saldo muodostuu, on oleellinen kirjanpitäjälle kuin asiakkaallekin. Eli vain verotilin saldo ei kerro mitään, ja jos kun sillä on vielä nykyisin paljon virheitä, niin vanha käytäntö toimii paremmin, kun omassa tiedossa on alv-saldo ja enn.pid. saldo jne.. ”

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vastaajista suurimmalla osalla on 50 000 – 150 000 euron liikevaihto. Vähiten mukana oli pieniä tilitoimistoja, joiden liikevaihto on alle 50 000 euroa. Suurempia yli 151 000 – 250 000 euron liikevaihdon tilitoimistoja mukana oli 6 ja yli 250 000 euron tilitoimistoja saman verran. Lähes puolella vastanneista on 50 - 100 asiakasta. Vähiten

on yli 200 asiakkaan tilitoimistoja, joita oli vain yksi. Lähes kaikilla vastanneista on 1-5 työntekijää ja vain kahdella yli viisi työntekijää. Tutkimuksessa on mukana siis enimmäkseen niin sanottuja keskikokoisia tilitoimistoja.

Käytetyin oma-aloitteisten verojen kirjaamistapa vastaajien joukossa on sama tapa kuin ennen verotiliä. Kolmannes vastaajista käyttää samaa tapaa kuin ennen verotiliä sekä Verotilitapahtumat-tiliä. Neljänneksellä vastaajista on käytössään pelkästään Verotilitapahtumat-tili. Lähes kaikki ne vastaajat, joilla on käytössään sama kirjaamistapa kuin ennen verotiliä, ovat liikevaihdoltaan 50 000 – 150 000 euron tilitoimistoja. Ne jotka käyttävät Taloushallintoliiton suosittamaa Verotilitapahtumat-tiliä apuna kirjanpidossa ovat liikevaihdoltaan alle 50 000 euron, 151 000 – 250 000 euron ja yli 250 000 euron tilitoimistoja. Molempia kirjaamistapoja käyttäviä tilitoimistoja löytyy jokaisesta liikevaihtoluokasta. Yksi tilitoimisto, jonka liikevaihto on yli 250 000 euroa, käyttää jotain muuta kirjaamistapaa.

Tilitoimistot, jotka käyttävät samaa tapaa kuin ennen verotiliä, ovat enimmäkseen 50–100 asiakkaan tilitoimistoja. Samoin ne, jotka käyttävät molempia kirjaamistapoja, ovat tästä ryhmästä. Verotilitapahtumat-tiliä käytetään eniten 101–200 asiakkaan tilitoimistoissa, mutta tätä tapaa käytetään myös tilitoimistoissa, joissa on tätä vähemmän tai enemmän asiakkaita. On vaikea arvioida, onko tilitoimiston koolla vaikutusta siihen, mitä kirjaamistapaa he käyttävät, koska vastaajat ovat jakautuneet epätasaisesti liikevaihdon ja asiakasmäärän mukaan. Vastauksista voidaan päätellä kuitenkin sen verran, että tilitoimistot, joiden liikevaihto ylittää 151 000 euroa ja joilla on yli 100 asiakasta, käyttävät enemmän Verotilitapahtumat-tiliä ja molempia kirjaamistapoja.

6.1 Käytännöllisin kirjaamistapa

Tulosten mukaan vastaajat pitävät kirjaamistavan valinnassa tärkeänä sitä, että tapa helpottaa verotilitapahtumien kirjaamista, se on riittävä verotilin ja kirjanpidon saldojen täsmäyttämiseen ja se sopii kaikkien asiakkaiden verojen kirjaamiseen. Nämä kriteerit nousivat esille jokaisen kirjaamistavan kohdalla. Vanhassa kirjaamistavassa tärkeänä pidettiin myös sitä, että se ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaika. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että vanha tapa on tuttu eikä vaadi kirjanpitäjältä uuden opettelua. Verotilitapahtumat-tiliä käyttävien mielestä tämä tapa helpottaa saldojen täsmäyttämistä paremmin kuin vanha tapa ja se on yksinkertainen.

Atsoft Oy Mäkisen (2009) ehdotus oli, että Verotilitapahtumat-tiliä voidaan käyttää niiden asiakkaiden kirjanpidossa, joiden veroasiat eivät ole ajan tasalla. Myös Outi Juolio (2009, 48) tuli siihen tulokseen opinnäytetyössään, että arvonlisäverotilit kannattaisi päättää, koska se helpottaa oma-aloitteisten verojen yhteissumman laskemista. Verotilitapahtumat-tili sopisi hänen tutkimuksensa mukaan erityisesti niille asiakkaille, joiden verotilillä on usein positiivista saldoa. Sekä Atsoft Oy Mäkinen (2009) että Outi Juolio (2009, 48) ovat sitä mieltä, että tilien päättäminen ei ole välttämätöntä niille asiakkaille, joiden verot ovat ajallaan ilmoitettu ja maksettu.

Tässä tutkimuksessa käy ilmi, että asiakkaiden veroasioiden hoidolla on ollut vaikutusta kirjaamistavan valintaan. Tätä mieltä ovat etenkin ne tilitoimistot, jotka käyttävät molempia kirjaamistapoja. Yli puolet niistä tilitoimistoista, joilla on käytössään sama kirjaamistapa kuin ennen verotiliä, on eri mieltä asiasta eli veroasioiden hoidolla ei ole vaikutusta. Lisäksi he ovat sitä mieltä, että tämä tapa ei sovi sellaisille asiakkaille, joiden veroasiat eivät ole kunnolla hoidettu ja verotilillä on usein positiivista tai negatiivista saldoa. Molempia tapoja käyttävät ovat puolestaan sitä mieltä, että nämä tavat sopivat sellaisille asiakkaille.

Näistä tuloksista voidaan päätellä, että todennäköisempi käytännöllisempää olisi käyttää sekä vanhaa kirjaamistapaa että Verotilitapahtumat-tiliä kirjanpidossa. Perusteluna tälle valinnalle on se, että ilmeisesti asiakkaan veroasioiden hoidolla on vaikutusta siihen, kuinka oma-aloitteisten verojen kirjaaminen sujuu. Tämän takia olisi hyvä, että tilitoimisto käyttää molempia kirjaamistapoja ja valitsee näistä kahdesta tavasta asiakkaalle sopivamman kirjaamistavan. Molempien tapojen käyttö on ehkä järkevää etenkin sellaisilla tilitoimistoilla, joilla on yli 100 asiakasta. Näin ollen Juolion ja Atsoft Oy Mäkisen teorian siitä, että kirjaamistapa valittaisiin asiakkaan veroasioiden perusteella, pitävät paikkansa.

Tuloksista nähdään, että suurimmalla osalla vastaajista on ongelmia oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa, mutta käytössä olevalla kirjaamistavalla ei näy olevan vaikutusta tähän asiaan. Ongelmia siis on kirjaamistavasta riippumatta. Eniten päänvaivaa kirjaamisessa aiheuttavat verotilillä olevat viivästys- ja hyvityskorot. Sirpa Koposen (2010, 24) artikkelissa kerrotaan, että verotilin käyttöönotto muutti verojen perintämenettelyjä. Erääntyneille velvoitteille lasketaan viivästyskorkoa ja hyvityskorkoa

lasketaan niille maksuille, joita ei ole käytetty velvoitteiden suorituksiksi. Hankalaksi tilanteen tekee vielä se, että korkoja lasketaan myös pienille summille. Tämän korkoihin ja viivästysmaksuihin liittyvän ongelman ratkaisisi vastaajien mielestä se, että verotiliotteella näkyisi kuukausittain yhteenvedot koroista ja viivästysmaksuista, mikä tuli esille myös Tanja Saviniemen tekemässä opinnäytetyössä. Korkojen ja viivästysmaksujen takia maksettavan tai palautettavan veromäärän selvittäminen on myös hankalaa suurimmalle osalle vastaajista.

Suurin osa tilitoimistoista on sitä mieltä, että oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa on vielä kehitettävää. Tuloksista kuitenkin nähdään, että molempia kirjaamistapoja käyttävät tilitoimistot ovat tyytyväisempiä tähän käytäntöön kuin ne, jotka käyttävät vain yhtä kirjaamistapaa. Vastaajien mielestä kirjaamistapa pitäisi saada selkeämmäksi ja yksinkertaisemmaksi ja verotiliote voisi olla vertailuna kirjanpitoa tehdessä. Toimenpiteet, jotka helpottaisivat kirjanpidon laatimista, koskevat lähinnä verotilin kehittämistä. Esimerkiksi verotilillä olevien tietojen seuraamista pitäisi helpottaa ja tiedotusta parantaa muun muassa käsittelyssä olevien, perintään siirtyvien ja palautumassa olevien maksujen osalta.

Tutkimustulosten verotilin ongelmat -osiosta nousi esille, että tilitoimistoissa ongelmia ei niinkään aiheuta oma-aloitteisten verojen kirjaaminen, vaan verotilin saldon täsmäyttäminen kirjanpitoon. Tämä asia todettiin myös Rekola-Niemisen (2009, 48–49) ja Gedikin (2009, 29) artikkeleissa. Kirjanpidon laatiminen ja verotilin saldon määräytyminen tapahtuvat eri aikaan, mikä aiheuttaa eniten ongelmia saldojen täsmäyttämisessä keskenään.

Tutkimustuloksista voidaan tehdä johtopäätös, että sellaisten tilitoimistojen, joilla on yli 100 asiakasta tai joilla on paljon sellaisia asiakkaita, joiden veroasiat eivät ole kunnolla hoidettu, kannattaa käyttää molempia kirjaamistapoja eli sekä vanhaa kirjaamistapaa että Verotilitapahtumat-tiliä. Näin ollen kirjaamistavoista voidaan valita asiakkaalle sopivin vaihtoehto. Huomattavaa kuitenkin on, että jokaisesta kirjaamistavasta löytyy omat ongelmansa ja vaikeutensa.

6.2 Verotilin ongelmista selviytyminen

Tutkimustuloksista huomataan, että tilitoimistoilla on ollut samoja verotiliin liittyviä ongelmia, jotka ovat olleet esillä mediassa. Vaikeudet eivät ole kohdistuneet pelkästään yhteen verotiliin liittyvään osa-alueeseen, vaan ongelmia on ollut monissa eri asioissa. Yli puolet kyselyyn vastanneista kokee, että verotilin käyttö ei ole helpottunut vuoden aikana. Vastaajilla on ollut vähiten ongelmia Katso-tunnisteiden käytössä, oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa sekä niiden ilmoittamisessa suhteessa muihin verotilin käyttöönoton aiheuttamiin ongelmiin.

Aikaisemmin eniten ongelmia aiheutti Katso-tunnisteiden hakeminen ja perustaminen, mutta tällä hetkellä se ei enää tuota vaivaa. Syynä tähän on mitä todennäköisimmin se, että se ei ole enää ajankohtainen asia tilitoimistoissa, sillä Katso-tunnisteet on jo saatu kaikille asiakkaille. Aikaisemmin hankaluuksia on ollut paljon myös verotilin saldon täsmäyttämässä kirjanpitoon ja ohjeistuksen saamisessa Verohallinnolta, mutta nämä asiat vaivaavat edelleen monia tilitoimistoja.

Tällä hetkellä eniten ongelmia on vielä siinä, että Verotili-palvelu ei ole reaaliaikainen, asiakkaiden verotilitiedot vaativat paljon selvittämistä ja korjaamista sekä verotiliotteet ovat epäselviä. Työnantajasuoritusten kuittaminen palautettavalla arvonalisäverolla ja verotilin saldon täsmäyttäminen kirjanpitoon ovat joillekin myös ongelmana. Kyselyn viimeisen avoimen kysymyksen vastausten mukaan eniten tilitoimistojen työntekijöiden työskentelyä hankaloittaa viivästys- ja hyvityskorot ja siitä aiheutuen saldojen täsmäyttämisen mahdottomuus. Lisäksi päänvaivaa aiheuttaa muut rangaistusmaksut sekä perintään siirtyvät verot ja niiden kirjaaminen.

Tutkimustulosten mukaan verotilin ongelmista selviämisestä on eniten auttanut Verohallinnon ohjeistus. Verohallinnon tekemistä verotilin kehittämistoimenpiteistä on myös ollut apua. Hynysen artikkelissa (2010, 60–63) todetaan, että verotilin käyttöönottoa ei testattu tarpeeksi etukäteen ja Verohallinto itsekään ei ole osannut käyttää sitä niin hyvin kuin pitäisi. Monet verotilin ongelmat ovat lähtöisin verottajan puolelta. Tutkimustuloksista voidaan kuitenkin päätellä, että Verohallinto on onneksi ryhtynyt toimiin verotilin ongelmakohtien poistamiseksi ja yrittänyt myös lievittää niitä opastamalla ja auttamalla tilitoimistoja. Ongelmia näyttää silti olevan vielä paljon, etenkin Verotili-palvelun reaaliaikaisuudessa. Toivon mukaan Verohallinto edelleen jatkaa

verotilijärjestelmän kehittämistä ja parantamista, jotta tilitoimistojen ja heidän asiakkaiden ongelmat vähenisivät.

Vastaajien mielestä verotilin käytöstä on vuoden aikana tullut rutiininomaista, mikä on kaikista eniten helpottanut sen käyttöä. Verohallinnon antamat ohjeet ovat myös olleet apuna. Tästä voidaan päätellä, että tilitoimistojen työntekijät ovat jo oppineet ymmärtämään verotilin eri toimintoja ja sen, kuinka se toimii. Tästä eteenpäin olisi tärkeää saada verotilijärjestelmä toimimaan oikein ja reaaliaikaisesti ilman jatkuvia häiriöitä ja virheitä, jotta sen käyttö sujuisi paremmin.

Tulosten johtopäätöksinä voidaan pitää, että tilitoimistot eivät ole vielä täysin selvinneet mistään verotiliin liittyvästä ongelmasta tähänkään mennessä. Osa verotiliin liittyvistä asioista on helpottunut, mutta ei kokonaan. Verotilijärjestelmän toiminnassa riittää siis vielä kehitettävää ja parhaiten se onnistuisi, jos Verohallinto edelleen korjaisi verotiliin liittyviä epäkohtia ja ongelmatekijöitä. Tilitoimistoja kaikkein eniten auttanut taho on verottaja, joten kannattavaa olisi, jos nämä kaksi osapuolta pystyisivät tekemään yhteistyötä verotilin käytön helpottamiseksi.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksessa tulosten luotettavuus ja pätevyys usein vaihtelevat, vaikka virheitä yritetäänkin välttää. Sen takia tutkimuksen luotettavuutta pyritään arvioimaan erilaisilla sitä varten kehitetyillä mittaus- ja tutkimustavoilla. Tutkimuksen reliabiliteetti eli luotettavuus merkitsee mittaustulosten toistettavuutta. Tämä tarkoittaa, että jos sama tutkimus tehtäisiin lyhyen ajan sisällä kaksi kertaa, kummallakin kerralla tulokset ovat samanlaiset. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.) Tutkimuksen tulokset eivät siis saa olla sattumanvaraisia. Tutkimuksen tekijän pitää olla tarkka ja kriittinen koko tutkimuksen ajan, koska virheitä voi sattua, kun tietoja kerätään, syötetään ja käsitellään. Myös tuloksia tulkitessa voi tulla virheitä. (Heikkilä 2008, 30.)

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa myös otoskoko. Jos se on liian pieni, tulokset ovat sattumanvaraisia. Kyselytutkimuksessa kato eli lomakkeen palauttamatta jääneiden määrä voi olla suuri, joten tämä tulee ottaa huomioon jo silloin, kun otantaa suunnitellaan. Tutkimuksen luotettavuuden takaamiseksi on myös pidettävä huolta siitä,

että kohderyhmä on oikea, eli otos edustaa koko tutkittavaa perusjoukkoa. (Heikkilä 2008, 30–31.)

Tätä tutkimusta voidaan pitää melko luotettavana. Tutkimuksen vastausprosentti oli 31 % eli 87 tilitoimistosta 27 vastasi kyselyyn. Vastausprosentti jäi melko alhaiseksi, mikä vaikuttaa ehkä kaikkein eniten tutkimuksen luotettavuuteen. Lisäksi kyselyyn vastanneet tilitoimistot eivät kooltaan jakautuneet tasaisesti, mikä hieman vaikeutti johtopäätösten tekoa sellaisissa asioissa, joissa mitattiin tilitoimiston koon vaikutusta johonkin tiettyyn asiaan. Jos tämä tutkimus tehtäisiin toisen kerran, tutkimustulokset olisivat varmasti samanlaiset. Ristiintaulukointia käyttämällä vastauksista saatiin syvällisemmät, mikä lisää tutkimuksen luotettavuutta.

Tutkimuksen validiteetti eli pätevyys tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoituskin mitata. Mittarit ja menetelmät eivät välttämättä aina vastaa sitä, mitä tutkijan tarkoituksena on ollut tutkia. Esimerkiksi kyselylomakkeen kysymyksiin vastanneet ymmärtävät kysymykset aivan toisin kuin mitä tutkija on tarkoittanut. Tuloksia ei voi tällöin pitää pätevinä, jos tutkija käsittelee saatuja vastauksia niin kuin itse oli alun perin ajatellut. (Hirsjärvi ym. 2007, 226–227.)

Tätä tutkimusta voidaan pitää pätevinä, koska tutkimuksessa saatiin mitattua niitä asioita, mitä pitikin. Kirjaamistapojen heikkoudet ja vahvuudet saatiin selvitettyä, ja näiden tietojen perusteella tehtiin johtopäätöksiä, mikä olisi käytännöllisin verotilipahtumien kirjaamistapa. Verotilin ongelmista saatiin myös hyvin kartoitettua tilanne. Voidaan pitää varmana, että suurin osa tutkimukseen vastanneista on ymmärtänyt kysymykset niin kuin on tarkoitettu. Tutkimuksen pätevyyttä voi kuitenkin heikentää se, että olivatko kyselylomakkeessa esitetyt vastausvaihtoehdot tarpeeksi kattavia eli jäi jokin vielä huomaamatta.

Mitattavat käsitteet ja muuttujat täytyy määritellä tarkkaan, jotta mittaustulokset olisivat päteviä. Koska pätevyyttä on vaikeaa arvioida jälkikäteen, se täytyy varmistaa etukäteen huolellisella suunnittelulla ja tarkkaan harkitulla tiedonkeruulla. Kyselylomaketta laadittaessa täytyy muistaa, että kysymykset mittaavat oikeita asioita ja ne kattavat koko tutkimusongelman. Tutkimusta voidaan pitää pätevinä myös silloin, jos perusjoukko on määritelty tarkkaan, saatu otos on edustava ja vastausprosentti on korkea. (Heikkilä 2008, 30–31.)

Tutkijat pitävät validius-käsitettä epäselvänä ja sen käyttäminen ei siksi ole kovin mielekästä. Tutkimus on tutkijoiden mukaan ainutlaatuinen ja kahta samanlaista tapausta ei voi olla olemassa. Jokaisen tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys pitäisi kuitenkin jotenkin pystyä arvioimaan. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta voidaan parantaa, jos tutkija kertoo tarkkaan tutkimuksen eri osa-alueista. Käyttämällä tutkimuksessa useita eri tutkimusmenetelmiä voidaan tarkentaa määrällisen ja laadullisen tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä. (Hirsjärvi ym. 2007, 227–228.) Tämän tutkimuksen luotettavuutta paransi etenkin se, että mukana oli myös laadullisia kysymyksiä. Näin saatiin paremmin selville tilitoimistojen mielipiteitä ja kokemuksia verotilitapahtumien kirjaamisesta ja verotilin ongelmista.

Objektiivisuus tarkoittaa puolueettomuutta. Tutkimuksen tulokset eivät saa riippua tutkijasta eikä hän saa antaa esimerkiksi omien moraalisten vakaumustensa vaikuttaa tutkimuksen toteutuksessa. Tutkijan on toimittava huolellisesti valitessaan tutkimus- ja analysointimenetelmää sekä muotoillessaan kysymyksiä ja raportoidessaan, jotta tutkimukseen ei tulisi liiaksi tutkijan subjektiivisia valintoja, vaikka virheiden välttäminen on hankalaa huolellisellekin tutkijalle. (Heikkilä 2008, 31.)

Tämän tutkimuksen kysymyksiä laadittaessa taustalla oli teoriasta saadut negatiiviset näkemykset verotilistä, mikä on voinut vaikuttaa siihen, minkälaisen sävyn kysymykset antoivat vastaajalle. Tämä asian ei kuitenkaan uskota vaikuttaneen saatuihin vastauksiin, sillä vastaajilla on paljon omakohtaisia kokemuksia ja näkemyksiä verotilistä, minkä he toivat esille vastauksissaan ja mihin heidän vastauksensa nojautuivat. Tutkimuksen tulokset analysoitiin puolueettomasti ja tilitoimistojen näkemyksiin pohjautuvasti. Vastauksista ei ollut vaikeaa päätellä, mitä mieltä vastaajat olivat kysymyksessä käsiteltävästä asiasta.

7 PÄÄTÄNTÖ

Opinnäytetyöprosessi alkoi lokakuussa 2010 ja kesti noin seitsemän kuukautta. Opinnäytetyön tekeminen alkoi ajoissa, koska sen teossa ei haluttu kiirehtiä ja sitä pystyi tekemään hyvin muun koulun ohella. Aihe oli myös selvillä jo kesän lopussa, joten sekin innosti aloittamaan opinnäytetyön tekemisen syksyllä. Tietomylllyssä suoritettu työharjoittelu kesällä 2010 antoi jo etukäteen hieman kokemusta ja tietoa verotilistä.

Ensimmäinen vaihe opinnäytetyön tekemisessä oli teoreettisen viitekehyksen kirjoittaminen. Haasteellisinta opinnäytetyötä tehdessä oli keksiä, mitä teoreettisen viitekehyksen toinen luku käsittelee, sillä alkuperäiseen suunnitelmaan tuli muutoksia. Haastetta toi myös se, miten opinnäytetyön aihetta saisi laajennettua, ettei se jäisi liian suppeaksi. Ratkaisuna tähän toinen tutkimusongelma käsitteli verotilin ongelmia.

Tutkimuksen tulosten mukaan etenkin isommille tilitoimistoille käytännöllisin ja järkevin tapa kirjata oma-aloitteisia veroja on käyttää molempia kirjaamistapoja eli vanhaa kirjaamistapaa sekä Taloushallintoliiton suosittelemaa Verotilitapahtumat-tiliä. Näistä tavoista voi valita asiakkaalle sopivamman kirjaamistavan. Tämä tapa olisi toimeksiantajallekin käytännöllisin ratkaisu, koska Tietomylllyllä on paljon erilaisia asiakkaita. Tähän käytäntöön muuttaminen vaatii Tietomylllyn henkilöstöltä kuitenkin Verotilitapahtumat-tilin käytön opettelua ja perehtymistä siihen, mikä kirjaamistapa sopii kullekin asiakkaalle.

Tulokset osoittivat myös, että verotiliin liittyvät ongelmat vaivaavat edelleen monia tilitoimistoja. Katso-tunnisteiden hakeminen ja perustaminen, Katso-tunnisteiden käyttö, oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen ja kirjaaminen aiheuttavat vähiten ongelmia tilitoimistoille tällä hetkellä. Verotiliin liittyvissä ongelmissa on eniten auttanut Verohallinnon ohjeistus ja tuki. Tutkimustulosten perusteella voi päätellä, että verottajalla on kuitenkin ehkä suurin vastuu siinä, että verotilin käyttöä saadaan helpommaksi ja toimivammaksi. Tilitoimistojen tehtävänä on toimia Verohallinnon antamien ohjeiden mukaan.

Tutkimuksen toteutus onnistui kaiken kaikkiaan hyvin ja suuria ongelmia ei ollut. Tutkimukseen vastanneiden määrä oli asia, joka olisi voinut olla suurempi, jotta tutkimustuloksista olisi saatu luotettavimmat ja kattavammat. Opinnäytetyö valmistui aikataulussaan eikä siinä pysymisessä ollut vaikeuksia, koska opinnäytetyötä sai tehdä rauhalliseen tahtiin. Tämän opinnäytetyön jatkotutkimusaiheena voisi olla verotiliin liittyvän tutkimuksen tekeminen Verohallinnon näkökulmasta. Tutkimuksessa voitaisiin esimerkiksi etsiä ratkaisuja siihen, mitä Verohallinnon täytyisi tehdä, jotta verotilin ongelmat vähenisivät tai kuinka nämä verotilin kehittämistoimenpiteet pitäisi toteuttaa.

LÄHTEET

Atsoft Oy Mäkinen 2009. Verotilin käsittely kirjanpidossa. <http://www.atsoft.fi/verotilin-kasittely-kirjanpidossa.htm>. Päivitetty 8.12.2009. Luettu 7.12.2010.

Frilander, Jenni 2010. Verotili aiheuttaa yrittäjille harmaita hiuksia. Yle Keski-Suomi. WWW-julkaisu. http://yle.fi/alueet/keski-suomi/2010/09/verotili_aiheuttaa_yrittajille_harmaita_hiuksia_1984440.html. Päivitetty 16.9.2010. Luettu 17.1.2011.

Gedik, Heidi 2009. Verotili käytännössä. Tilisanomat 3, 26–29.

Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Heiliö, Kalevi & Järvinen, Reetta 2009. Tunnisteet, valtuudet ja roolit sähköisen Verotili-palvelun käytössä. Tilisanomat 5, 44–46.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2000. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Homeros Oy 2010. Katso-tunniste. WWW-julkaisu. <http://www.homeros.fi/uploads/Katso-tunniste%20uusi.pdf>. Luettu 11.12.2010.

Hynynen, Eeva-Liisa 2010. Tilitoimistokokemuksia verotilimenettelystä: Asiakkaalle etu vai taakka. Tilisanomat 5, 60–63.

Juolio, Outi 2009. Verotilin tuomat muutokset tilitoimiston käytäntöihin. Turun ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

KHT-yhdistys 2009. Taloushallinnon säädökset 2009. Helsinki: WS Bookwell Oy.

Kirjanpitolautakunta 2008. Arvonlisäveron kirjaaminen: Esimerkit myyntien kirjaamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö. PDF-dokumentti. [http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpiti.nsf/0/8851BFAB9041A94FC22568B600435B6E/\\$FILE/alv-esimerkit.pdf](http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpiti.nsf/0/8851BFAB9041A94FC22568B600435B6E/$FILE/alv-esimerkit.pdf). Päivitetty 6.5.2008. Luettu 19.3.2011.

- Koivusipilä, Katja & Patosalmi, Pia 2010. Verotilin haasteet ja mahdollisuudet. Savonia ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Kondelin, Antti (toim.), Laitinen, Mirjami (toim.) & Peltomäki, Tomi (toim.) 2010. Palkkahallinnon säädökset. Juva: WSOY.
- Koponen, Jarmo Olavi 2010. Verotilijärjestelmä säilytellyt yrittäjiä. Yle. WWW-julkaisu. http://yle.fi/uutiset/talous_ja_politiikka/2010/04/verotilijarjestelma_saikytylyt_yrittajia_1614574.html. Päivitetty 20.4.2010. Luettu 17.1.2011.
- Koponen, Sirpa 2010. Verotiliaika ja sanktiot. Tilisanomat 4, 24 – 27.
- Laitinen, Mirjami & Peltomäki, Tomi 2010. Ennakkoperintä. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Lönnroth, Eija 2006. Verotili antaa kokonaiskuvan yrityksen verotustilanteesta. Tilisanomat. Verkkolehti. <http://www.tilisanomat.fi/lehti/printview.php?catid=14&artid=131>. Päivitetty 15.8.2006. Luettu 17.1.2011.
- Lönnroth, Eija 2009. Siirtymäkausi ja verotilimenettelyyn valmistautuminen. Tilisanomat 5, 41-43.
- Ojala, Markku 2010. Verorästit ja maksujärjestelyt – erityisesti verotiliaikaan. Tilisanomat 3, 32 – 35.
- Pekkarinen, Päivi 2011. Haastattelu 5.4.2011. Toimitusjohtaja. Tietomyly Oy.
- Perkiö, Anneli 2010. Verotilin käyttöönotossa on ollut ongelmia. Varsinais-Suomen yrittäjä. Verkkolehti. <http://www.y-lehti.fi/arkisto/artikkeli/3176>. Luettu 17.1.2011.
- Rekola-Nieminen, Leena 2009. Verotili ja kirjanpito. Tilisanomat 5, 48 – 49.
- Satakunnan yrittäjät arvostelee verotiliä. 2010. Yle Satakunta. WWW-julkaisu. http://yle.fi/alueet/satakunta/2010/06/satakunnan_yrittajat_arvostelee_verotilia_1761444.html. Päivitetty 15.6.2010. Luettu 17.1.2011.
- Saviniemi, Tanja 2010. Verotilin seuraukset: Kyselytutkimus verotilin käyttöönottoon liittyvistä ongelmista. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Sedig, Teemu 2010. Verotilin käyttöönoton vaikutukset tilitoimistoille. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Tietomylly Oy 2010. WWW-sivut. <http://www.tietomylly.fi/>. Luettu 26.1.2011.

Tilitoimistot manaavat yrittäjien verotilin jäykkyyttä. 2010. Yle Uutiset. WWW-julkaisu. http://www.yle.fi/uutiset/kotimaa/2010/11/tilitoimistot_manaavat_yrittajien_verotilin_jaykkyytta_2110127.html. Päivitetty 3.11.2010. Luettu 17.1.2011.

Verohallinto 2009a. Pidennetyt ilmoitus- ja maksujaksot. PDF-dokumentti. http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40&article=8437&domain=VERO_MAIN. Luettu 14.12.2010.

Verohallinto 2009b. Katso-tunnisteen tilaaminen. PDF-dokumentti. http://www.vero.fi/?article=4541&domain=VERO_MAIN&path=5,733,699&language=FIN. Luettu 14.12.2010.

Verohallinto 2009c. Mikä on sähköisen asioinnin valtakirja. PDF-dokumentti. http://www.vero.fi/?path=5,733,699,798&domain=VERO_MAIN&language=FIN. Luettu 14.12.2010.

Verohallinto 2009d. Verotili-palvelu. PDF-dokumentti. www.vero.fi/verotili. Luettu 14.12.2010.

Verohallinto 2010a. Verotiliohjeet: Verotilisanasto. PDF-dokumentti. <http://portal.vero.fi/Public/default.aspx?nodeid=7950&culture=fi-FI&contentlan=1>. Luettu 15.12.2010.

Verohallinto 2010b. Verotiliohjeet: Verotiliverojen ilmoittaminen. PDF-dokumentti. <http://portal.vero.fi/Public/default.aspx?nodeid=7939&culture=fi-FI&contentlan=1>. Luettu 15.12.2010.

Verohallinto 2010c. Valtuutukset ja roolit. PDF-dokumentti. http://www.vero.fi/?path=5,733,699&article=4638&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#. Luettu 20.12.2010.

Verohallinto 2010d. Katso-tunnistetyypit. PDF-dokumentti. http://www.vero.fi/?path=5,733,699&article=7389&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#. Luettu 20.12.2010.

Verohallinto 2010e. Katso-roolit. PDF-dokumentti. <http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=6333;27197>. Luettu 11.12.2010.

Verohallinto 2010f. Katso-ohje uudelle käyttäjälle. PDF-dokumentti. <http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=7521;222204>. Luettu 11.12.2010.

Verotililaki 7.8.2009/604. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090604>. Luettu 28.10.2010.

Äärilä, Leena & Nyrhinen, Ritva 2010. Arvonlisäverotus käytännössä. Juva: WSOY.

Arvonlisäveron kirjaaminen ennen verotiliä

		Laskun loppusumma	Arvonlisävero	Veroton arvo			
	Lasku 1	12 300,00	2 300,00	10 000,00			
	Lasku 2	1 230,00	230,00	1 000,00			
1 a) Esimerkki nettokirjauksesta							
		Myyntit 23 %	Alv-velka	Pankkitili			
Lasku 1		10 000,00	2 300,00	12 300,00			
Lasku 2		1 000,00	230,00	1 230,00			
Saldo			2 530,00	13 530,00			
Liikevaihto		11 000,00					
1 b) Esimerkki bruttokirjauksesta, joka oikaistaan kirjausjakson lopussa vastaamaan nettokirjausta							
		Myyntit 23 %	Alv-velka	Pankkitili			
Lasku 1		12 300,00		12 300,00			
Lasku 2		1 230,00		1 230,00			
Yhteensä		13 530,00		13 530,00			
Alv-kirjaus	2 530,00		2 530,00				
Liikevaihto = saldo		11 000,00					
1 c) Esimerkki bruttokirjauksesta, jossa veron määrä käsitellään oikaisueränä omalla tilillään (tulonsiirto)							
		Myyntit 23 %	Myyntien alv	Alv-velka	Pankkitili		
Lasku 1		12 300,00			12 300,00		
Lasku 2		1 230,00			1 230,00		
Yhteensä		13 530,00			13 530,00		
Alv-kirjaus			2 530,00	2 530,00			
Saldo		13 530,00					
Liikevaihto		13 350,00 - 2 530,00 = 11 000,00					
		Ryhmä, johon päätetään taseessa tai kululajipohjaisessa					
Pääkirjatili		tuloslaskelmassa					
Myyntit		Liikevaihto					
Myyntien alv		Liikevaihto					
Alv-velka		Muut (lyhytaikaiset) velat					

KUVA 2. Arvonlisäveron kirjaaminen ennen verotiliä myynnin osalta (Kirjanpitolautakunta 2008)

Arvoisa vastaanottaja,

olen kolmannen vuoden liiketalouden opiskelija Mikkelin ammattikorkeakoulusta. Teen opintoihini kuuluvaa opinnäytetyötä verotilin aiheuttamista ongelmista tilitoimistoille. Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää, mikä on tilitoimiston kannalta järkevin tapa kirjata oma-aloitteisia veroja kirjanpidossa. Tutkimuksella on myös tarkoitus kartoittaa, mistä verotilin tuomista ongelmista tilitoimistot ovat jo selvinneet ja miten.

Kyselyn avulla selvitetään tilitoimistojen toimintatapoja, mielipiteitä ja kokemuksia reilu vuosi sitten käyttöönotetusta verotilijärjestelmästä. Tutkimuksesta saaduista tuloksista voidaan päätellä, kuinka oma-aloitteisten verojen kirjaaminen kannattaa toteuttaa ja mitä muita mahdollisia kannattavia toimintatapoja verotiliin liittyen tulee ilmi.

Tutkittavana ovat Itä-Suomen läänin tilitoimistot, jotka ovat valittu yrityshakupalveluista.

Antamanne vastaukset käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisesti. Tulokset julkaistaan kokonaistuloksina, joten yksittäisen vastaajan tiedot eivät paljastu tuloksista.

Vastauksenne on tärkeä tutkimuksen luotettavuuden kannalta ja niiden avulla voidaan kehittää ja parantaa verotilijärjestelmän käyttöä. Samalla annatte arvokasta apua opinnäytetyöni onnistumiseksi.

Oheisesta linkistä pääsette vastaamaan kyselyyn. Vastaamiseen menee vain noin 10 minuuttia. Toivon Teidän vastaavan kyselyyn **perjantaihin 11.3.2011** mennessä.

<http://www.webropol.com/P.aspx?id=528257&cid=4245777>

Kiitän jo ennakolta avustanne tutkimuksen toteutuksessa. Mikäli haluatte saada lisätietoja tutkimukseen liittyvistä asioista, voitte ottaa yhteyttä sähköpostitse alla olevaan osoitteeseen.

Ystävällisin terveisin,

Marjo Tulla
Liiketalouden opiskelija
Mikkelin ammattikorkeakoulu

marjo.tulla@mail.mamk.fi

Taustatiedot

Valitkaa sopivin vaihtoehto.

1. Tilitoimiston liikevaihto

- a) alle 50 000 €
- b) 50 000 – 150 000 €
- c) 151 000 – 250 000 €
- d) yli 250 000 €

2. Työntekijöiden määrä

- a) 1 – 5
- b) yli 5

3. Asiakkaiden määrä

- a. alle 50
- b. 50 – 100
- c. 101 – 200
- d. yli 200

Oma-aloitteisten verojen kirjaaminen

Valitkaa sopivin vaihtoehto.

4. Oma-aloitteisten verojen kirjaaminen tapahtuu tilitoimistossanne

- a. samaan tapaan kuin ennen verotiliä (siirtykää kysymykseen 5)
- b. Taloushallintoliiton suositteleman Verotilitapahtumat-tilin avulla (siirtykää kysymykseen 6)
- c. käyttämällä molempia edellä mainittuja tapoja (siirtykää kysymykseen 7)
- d. jollain muulla tavalla, millä? (siirtykää kysymykseen 8)

5. Käytätte samaa oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa kuin ennen verotiliä, koska tämä tapa

Valitkaa **kolme** Teille tärkeintä kriteeriä seuraavista. Tämän jälkeen siirtykää kysymykseen 9.

- a. sopii kaikkien asiakkaiden verotilitapahtumien kirjaamiseen
- b. ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaika
- c. on riittävä kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämiseen
- d. ei vaadi henkilöstön kouluttamista
- e. ei vaadi muutoksia nykyisiin kirjaamistapoihin
- f. on yksinkertainen
- g. on helppokäyttöinen

h. jokin muu syy, mikä?

6. Käytätte Taloushallintoliiton suosittelemaa Verotilitapahtumat-tiliä oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa, koska tämä tapa

Valitkaa **kolme** Teille tärkeintä kriteeriä seuraavista. Tämän jälkeen siirtykää kysymykseen 9.

- a. sopii kaikkien asiakkaiden verotilitapahtumien kirjaamiseen
- b. ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaika
- c. helpottaa kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämistä paremmin kuin vanha tapa
- d. helpottaa verotilitapahtumien kirjaamista
- e. on yksinkertainen
- f. on helppokäyttöinen
- g. jokin muu syy, mikä?

7. Käytätte samaa oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa kuin ennen verotiliä ja Taloushallinnon suosittelemaa Verotilitapahtumat-tiliä, koska

Valitkaa **kolme** Teille tärkeintä kriteeriä seuraavista. Tämän jälkeen siirtykää kysymykseen 9.

- a. näistä tavoista voi valita asiakkaan verolle sopivamman kirjaamistavan
- b. kumpikaan tapa ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaika
- h. molemmat tavat ovat riittäviä kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämiseen
- c. molemmat tavat helpottavat verotilitapahtumien kirjaamista
- d. molemmat tavat ovat yksinkertaisia
- e. molemmat tavat ovat helppokäyttöisiä
- f. jokin muu syy, mikä?

8. Käytätte jotain muuta oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa, koska tämä tapa

Valitkaa **kolme** Teille tärkeintä kriteeriä seuraavista. Tämän jälkeen siirtykää kysymykseen 9.

- a. sopii kaikkien asiakkaiden verotilitapahtumien kirjaamiseen
- b. ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaika
- c. on riittävä kirjanpidon ja verotilin saldon täsmäyttämiseen
- d. helpottaa verotilitapahtumien kirjaamista
- e. ei vaadi henkilöstön kouluttamista
- f. ei vaadi muutoksia nykyisiin kirjaamistapoihin
- g. on yksinkertainen
- h. on helppokäyttöinen
- i. jokin muu syy, mikä?

9. Onko Teillä ollut ongelmia oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa verotiliikaan?

- a. Ei
- b. Kyllä.

10. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen kyllä, minkälaisia ongelmia Teillä on ollut oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa verotiliikaan?

Valitkaa kaikki Teille sopivat vaihtoehdot.

- a. Maksettavan tai palautettavan veromäärän selvittäminen on vaikeaa
- b. Hyvitys- ja viivästyskorot vaikeuttavat oma-aloitteisten verojen kirjaamista
- c. Kirjanpitotilejä on vaikea tarkistaa
- d. Käyttämänne kirjaamistapa ei sovellu kaikkien asiakkaiden verojen kirjaamiseen
- e. Jokin muu, mikä?

11. Onko asiakkaiden veroasioiden hoidolla ollut vaikutusta siihen, että käytätte valitsemaanne oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa?

- a. Ei
- b. Kyllä

12. Sopiiko käytössänne oleva oma-aloitteisten verojen kirjaamistapa sellaisille asiakkaille, joiden veroasiat eivät ole ajan tasalla ja joiden verotilillä on usein positiivista tai negatiivista saldoa?

- a. Ei
- b. Kyllä

13. Pitäisikö käytössänne olevaa oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa mielestänne vielä jotenkin kehittää?

- a. Ei.
- b. Kyllä.

14. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen kyllä, miten oma-aloitteisten verojen kirjaamistapaa pitäisi kehittää?

Verotilin ongelmat

15. Missä verotiliin liittyvissä asioissa Teillä on ollut tai on edelleen ongelmia? Valitkaa kaikki Teille sopivat vaihtoehdot. (Vastausvaihtoehdot: ei ole ollut, on ollut, on edelleen.)

- a. Katso-tunnisteiden ja valtuutusten hakeminen/perustaminen
- b. Katso-tunnisteiden käyttö
- c. Oma-aloitteisten verojen kirjaaminen
- d. Verotilin saldon täsmäytys kirjanpitoon
- e. Oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen
- f. Oma-aloitteisten verojen laskenta-aikataulu
- g. Verotiliotietojen epäselvyys
- h. Asiakkaiden verotilitietojen selvittäminen ja korjaaminen
- i. Verotili-palvelu ei ole reaaliaikainen
- j. Työnantajasuoritusten kuittaaminen palautettavalla arvonlisäverolla
- k. Yhteydenottaminen Verohallintoon
- l. Selkeän ohjeistuksen saaminen Verohallinnolta

16. Onko Teillä ollut aikaisemmin ongelmia jossain muussa verotiliin liittyvässä asiassa edellä mainittujen lisäksi? Missä?

17. Mikä on auttanut Teitä selvittämään ne verotiliin liittyvät ongelmat, joista olette päässyt jo eroon?

- a. Verohallinnon ohjeistus
- b. Verohallinnon tekemät verotilin kehittämistoimenpiteet
- c. Jonkun muun ulkopuolisen tahon ohjeistus
- d. Kehittämänne uusi toimintatapa
- e. Jokin muu, mikä?

18. Jos olette selvittänyt verotiliin liittyvät ongelmat kehittämänne uuden toimintatavan avulla, kertoisitteko lyhyesti uuden toimintatavan pääperiaatteet.

19. Onko verotilin käyttö mielestänne helpottunut vuoden aikana?

- a. Kyllä
- b. Ei
- c. En osaa sanoa

20. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen kyllä, mikä on helpottanut verotilin käyttöä?

- a. Verotilijärjestelmän käytön rutiinisoituminen
- b. Henkilöstön kouluttaminen
- c. Verohallinnon antamat ohjeet
- d. Jokin muu, mikä?

21. Onko Teillä muuta kommentoitavaa verotilitapahtumien kirjaamistapoihin tai verotilin ongelmiin?

TAULUKKO 3. Vastaaajan liikevaihto

	Lukumäärä	Prosenttia
Alle 50 0000€	3	11,5
50 000-150 000 €	11	42,3
151 000-250 000 €	6	23,1
Yli 250 000 €	6	23,1
Yhteensä	26	100,0
Puuttuu	1	

TAULUKKO 4. Vastaaajan työntekijöiden määrä

	Lukumäärä	Prosenttia
1-5	24	92,3
Yli 5	2	7,7
Yhteensä	26	100,0
Puuttuu	1	

TAULUKKO 5. Vastaaajan asiakkaiden määrä

	Lukumäärä	Prosenttia
Alle 50	4	16,0
50-100	14	56,0
101-200	6	24,0
Yli 200	1	4,0
Yhteensä	25	100,0
Puuttuu	2	

TAULUKKO 6. Vastaaajalla käytössä oleva oma-aloitteisten verojen kirjaamistapa

	Lukumäärä	Prosenttia
Sama tapa kuin ennen verotiliä	11	40,7
Verotilitapahtumat-tili	7	25,9
Molemmat tavat	8	29,6
Jokin muu tapa	1	3,7
Yhteensä	27	100,0

TAULUKKO 7. Vanhan kirjaamistavan kolme tärkeintä valintakriteeriä

	Lukumäärä	Prosenttia vastanneista (11)
On riittävä kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämiseen	11	35,5
Sopii kaikkien asiakkaiden verotililapahtumien kirjaamiseen	6	19,4
Ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaikaa	5	16,1
Ei tarvitse tehdä muutoksia nykyisiin kirjaamistapoihin	4	12,9
Yksinkertaisuus	3	9,7
Helppokäyttöisyys	1	3,2
Jokin muu	1	3,2
Vastauksia yhteensä	31	

TAULUKKO 8. Verotililapahtumat-tilin kolme tärkeintä valintakriteeriä

	Lukumäärä	Prosenttia vastanneista (7)
Sopii kaikkien asiakkaiden verotililapahtumien kirjaamiseen	5	26,3
Helpottaa verotililapahtumien kirjaamista	5	26,3
Helpottaa kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämistä paremmin kuin vanha tapa	4	21,1
Yksinkertaisuus	4	21,1
Ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaikaa	1	5,3
Vastauksia yhteensä	19	

TAULUKKO 9. Vanhan kirjaamistavan ja Verotilitapahtumat-tilin kolme tärkeintä valintakriteeriä

	Lukumäärä	Prosenttia vastanneista (8)
Näistä tavoista voi valita asiakkaan veroille sopivamman kirjaamistavan	8	33,3
Molemmat tavat ovat riittäviä kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämiseen	7	29,2
Molemmat tavat helpottavat verotilitapahtumien kirjaamista	4	16,7
Kumpikaan tapa ei vie merkittävän paljon kirjanpitäjän työaikaa	2	8,3
Molemmat tavat yksinkertaisia	2	8,3
Molemmat tavat helppokäyttöisiä	1	4,2
Vastauksia yhteensä	24	

TAULUKKO 10. Muun tavan kolme tärkeintä valintakriteeriä

	Lukumäärä	Prosenttia vastanneista (2)
Yksinkertaisuus	2	33,3
On riittävä kirjanpidon ja verotilin saldojen täsmäyttämiseen	2	33,3
Helpottaa verotilitapahtumien kirjaamista	1	16,7
Sopii kaikkien asiakkaiden Verotilitapahtumien kirjaamiseen	1	16,7
Vastauksia yhteensä	6	

TAULUKKO 11. Oma-aloitteisten verojen kirjaamisessa on ollut ongelmia verotili-aikaan

	Ei	Kyllä
Sama tapa kuin ennen verotiliä	4	7
Verotilitapahtumat-tili	2	5
Molemmat tavat	2	6
Jokin muu tapa	1	0
Yhteensä	9	18

TAULUKKO 12. Maksettavan tai palautettavan veromäärän selvittäminen on vaikeaa

	Ei	Kyllä
Sama tapa kuin ennen verotiliä	5	3
Verotilitapahtumat-tili	2	3
Molemmat tavat	2	4
Yhteensä	9	10

TAULUKKO 13. Viivästys- ja hyvityskorot vaikeuttavat kirjaamista

	Ei	Kyllä
Sama tapa kuin ennen verotiliä	1	7
Verotilitapahtumat-tili	0	5
Molemmat tavat	1	5
Yhteensä	2	17

TAULUKKO 14. Kirjanpitotilien tarkistus vaikeaa

	Ei	Kyllä
Sama tapa kuin ennen verotiliä	6	2
Verotilitapahtumat-tili	2	3
Molemmat tavat	5	1
Yhteensä	13	6

TAULUKKO 15. Kirjaamistapa ei sovi kaikkien asiakkaiden veroille

	Ei
Sama tapa kuin ennen verotiliä	8
Verotilitapahtumat-tili	5
Molemmat tavat	6
Yhteensä	19

TAULUKKO 16. Asiakkaiden veroasioiden hoidolla on ollut vaikutusta kirjaamistavan valintaan

	Ei	Kyllä
Sama tapa kuin ennen verotiliä	6	5
Verotilitapahtumat-tili	3	4
Molemmat tavat	2	6
Jokin muu tapa	0	1
Yhteensä	11	16

TAULUKKO 17. Kirjaamistapa sopii sellaisille asiakkaille, joiden veroasiat eivät ole ajan tasalla ja joiden verotilillä on usein negatiivista tai positiivista saldoa

	Ei	Kyllä
Sama tapa kuin ennen verotiliä	10	1
Verotilitapahtumat-tili	4	3
Molemmat tavat	0	8
Jokin muu tapa	0	1
Yhteensä	14	13

TAULUKKO 18. Kirjaamistapaa pitäisi vielä kehittää

	Ei	Kyllä
Sama tapa kuin ennen verotiliä	4	7
Verotilitapahtumat-tili	3	4
Molemmat tavat	5	3
Jokin muu tapa	1	0
Yhteensä	13	14

TAULUKKO 19. Ei ole ollut ongelmia

	Lukumäärä	Prosenttia
Katso-tunnisteiden käyttö	19	19,2
Oma-aloitteisten verojen kirjaaminen	15	15,2
Oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen	14	14,1
Katso-tunnisteiden hakeminen /perustaminen	12	12,1
Oma-aloitteisten verojen laskenta- aikataulu	10	10,1
Yhteydenottaminen Verohallintoon	9	9,1
Ohjeistuksen saaminen Verohallinnolta	6	6,1
Verotilin saldon täsmäyttäminen kirjanpi- toon	5	5,1
Työnantajasuoritusten kuittaaminen palautettavalla arvonlisäverolla	4	4,0
Verotiliotietojen epäselvyys	3	3,0
Asiakkaiden verotiliotietojen selvittä- minen ja korjaaminen	1	1,0
Verotili-palvelu ei ole reaaliaikainen	1	1,0
Yhteensä	99	

TAULUKKO 20. On ollut ongelmia

	Lukumäärä	Prosenttia
Katso-tunnisteiden hakemisen/perustaminen	12	12,9
Verotilin saldon täsmäytys kirjanpitoon	10	10,8
Ohjeistuksen saaminen Verohallinnolta	10	10,8
Työnantajasuoritusten kuittaaminen palautettavalla arvonlisäverolla	9	9,7
Yhteydenottaminen Verohallintoon	9	9,7
Oma-aloitteisten verojen laskenta-aikataulu	8	8,6
Oma-aloitteisten verojen kirjaaminen	7	7,5
Oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen	7	7,5
Asiakkaiden verotilitietojen selvittäminen ja korjaaminen	6	6,5
Katso-tunnisteiden käyttö	6	6,5
Verotili-palvelu ei ole reaaliaikainen	5	5,4
Verotilitietojen epäselvyys	4	4,3
Yhteensä	93	

TAULUKKO 21. On edelleen ongelmia

	Lukumäärä	Prosenttia
Verotili-palvelu ei ole reaaliaikainen	20	16,7
Asiakkaiden verotilitietojen selvittäminen ja korjaaminen	19	15,8
Verotilitietojen epäselvyys	19	15,8
Työnantajasuoritusten kuittaaminen palautettavalla arvonlisäverolla	12	10,0
Verotilin saldon täsmäytys kirjanpitoon	11	9,2
Ohjeistuksen saaminen Verohallinnolta	10	8,3
Oma-aloitteisten verojen laskenta-aikataulu	9	7,5
Yhteydenottaminen Verohallintoon	8	6,7
Oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen	5	4,2
Oma-aloitteisten verojen kirjaaminen	4	3,3
Katso-tunnisteiden hakeminen/perustaminen	2	1,7
Katso-tunnisteiden käyttö	1	,8
Yhteensä	120	

TAULUKKO 22. Verotiliin liittyvissä ongelmissa on auttanut

	Lukumäärä	Prosenttia
Verohallinnon ohjeistus	17	48,6
Verohallinnon tekemät verotilin kehittämistoimenpiteet	7	20,0
Jonkun muun ulkopuolisen tahon ohjeistus	5	14,3
Tilitoimiston kehittämä uusi toimintatapa	3	8,6
Jokin muu selviytymiskeino	3	8,6
Yhteensä	35	

TAULUKKO 23. Verotilin käyttö on helpottunut vuoden aikana

	Lukumäärä	Prosenttia
Ei	14	51,9
Kyllä	11	40,7
En osaa sanoa	2	7,4
Yhteensä	27	100,0

TAULUKKO 24. Verotilin käyttöä on helpottanut

	Lukumäärä	Prosenttia
Verotilin käytön rutiinisoituminen	9	50,0
Verohallinnon antamat ohjeet	6	33,3
Henkilöstön kouluttaminen	2	11,1
Jokin muu	1	5,6
Yhteensä	18	100,0